

“Healdton”

Amsterdam, Nizozemsko, 23. marca. — List “Haudel-sblad” pravi, da se je rešilo s parnika “Healdtona” samo šest Amerikancev.

Rotterdam, Nizozemsko, 23. marca. — Ameriški par-nik “Healdton”, ki je vozil iz Philadelphije v Rotterdam petrolej, je bil brez svarila torpediran ob 8. uri v sredo zvečer.

Moštvo je zapustilo parnik v treh čolnih. En čoln s sedmimi možmi je našel nek nizozemski torpedni čoln, drugega pa s posadko 13 mož pa je rešil nek nizozemski ribiški parnik večeraj ponoči.

Tretji čoln z 20. možmi je izgubljen. Posadka “Heald-tona” je bila različen narodnosti.

Poročila iz Ymuiden in Terschelling pravijo, da je izgubilo 23 mož življenje; nekaj jih je ubil torpedo, ne-kaj pa jih je utonilo.

Prvo, kar so opazili na parniku, je bila strahovita eksplozija, katero je povzročil torpedo, ki je zadel v stro-je. Tako je bilo ubitih 13 mož. Izpustili so takoj tri rešil-ne čolne.

London, Anglija, 23. marca. — V Ymuiden, na Nizo-zemskem, je prišlo 13 mož posadke parnika “Healdton”. Ta vest je zapopadena v sledeči brzojavki:

— Ribiški parnik “Java” je prišel s 13. možni po-sadke parnika “Healdton”. Pravijo, da je bil “Healdton” brez svarila torpediran v takimenovani “varni zoni”; parnik je prišel goriti.

Od 41 mož broječe posadke je vtonilo 19 mož, ker se je en čoln prevrnil. Dva druga, ki sta skočila v morje, sta tudi vtonila.

Reuterjevo poročilo iz Haaga pravi, da se je rešil tu-di Christopher, kapitan parnika “Healdton”.

Spustili so v morje tri čolne. Enega so prepeljali v Terschelling; eden mož je bil nevarno ranjen, eden je na potu umrl.

Washington, D. C., 23. marca. — Ameriški konzul Ma-hin v Amsterdamu na Nizozemskem, je brzojavil držav-nu departamentu sledeče:

— Parnik “Healdton”, ki je vozil olje, je bil brez sva-rila torpediran ob 8.15 zvečer 21. marca 25 milj severno od Terschelling, Nizozemsko. Eden je umrl za ranami. Dru-ga so odpeljali na severno Nizozemsko. Podmorski čoln so videli še-le po torpediranju. Natančneje poročilo sledi.

Ker še ni popolnih poročil o potopu parnika Healdton, zato pravi Lansing, da se ne bo izdalo nikako poročilo.

Ker je bil sedaj v kratkem času potopljen je četrti ameriški parnik in še celo brez svarila, zato imajo Združe-ne države dovolj vzroka, da nastopijo proti Nemčiji z vso strogostjo.

Ko bo danes kabinet imel sejo, bo imel že natančne podatke o zadnjem potopu, vendar pa se domneva, da zad-nje nemško delo ne bo izpremenilo načrta, katerega je na-redila vlada Združenih držav.

“Healdton” je vozil petrolej in je bil last Standard Oil Company iz New Jersey. Odplul je iz Philadelphije v Rotterdam na Nizozemskem.

Mobilizacija.

Poklicana bo narodna garda. — Rabi se veliko število prostovol-jev. — Popis vseh za orožje spo-sobih mož. — Ženske za službo za fronto. — Delavstvo za vojne po-trebnosti.

Washington, D. C., 23. marca. Predsednik Wilson in njegov ka-binet so imela danes dve uri dol-ga konferenco. Ves čas so porabili za razmotrivanje o vojnih pripra-vah.

Po konferenci se je izvedelo, da je predsednik prepričan, da je vojna neizogibna in je posvetil vso svojo energijo za to, da pri-pravi narod za vojno.

Kot posledica današnje konfe-rence se je ukrenilo sledeče:

1. Vojnemu tajniku je bilo naročeno, naj vse prip-ravi za mobilizacijo narodne garde.

2. Delavskemu tajniku Wil-sonu pripade važna naloga, da organizira delavstvo za izdelo-vanje vojnih potrebščin.

3. Mornariški tajnik Da-niels, je dobil naročilo, da pri-pravi aktivno in rezervno mor-narico in da poveča število bojne mornarice.

4. Tajnik za notranje zade-ve, Lane, ima nalogo, popisati vse moške, ki so sposobni za armado ali mornarico, ter žen-ske za delo za fronto.

Vsak član departamenta ima posebno delo.

Trgovski in poljedelski de-partment imata nalogo, da or-ganizirata industrijo in polje-delstvo za vojno.

Edini odsoten član kabineta je bil državni zakladničar, McAdoo. Ob časi konference so se posveto-val z neko odlično osebo o finan-ciranju mobilizacije in o organizi-ranju armade in mornarice.

Izvedenci različnih vladnih od-delkov so predložili predsedniku vojne načrte. Dasi ameriška vla-da postavlja v vojno službo naj-prej mornarico vendar se oboro-žuje tudi armada. Izdeluje se tu-di načrt za civilno prebivalstvo, ki se bo zaposlilo pri izdelovanju vojnega materiala.

Splošno prevladuje mnenje da bodo Združene države odločile vojno. Zelo uplivna uradna oseba se je o tem izrazila sledeče:

“V vsakem boju je dolžnost vsa-kega poslušati vojnega generala, da ima vedno pripravljeno v rezervi eno divizijo za poslednji udarec. Ta divizija v rezervi v sedanjih vojni so Združene države. Ako bo trajala vojna še dve leti, jo bomo izvojevali mi.”

Ako Združene države gredo v vojno, potem bo ameriška morna-rica delovala skupno z zavezniki brodovjem. Odločilo se bo šele poz-neje, ali pošlje Amerika zaveznikom vse svoje brodovje, ali pa sa-mo en del. Vlada pa ne bo poslala čez Atlantik nobene ladje brez do-voljenja kongresa.

Ker vlada želi, da se mobilizaci-ja izvrši kolikor mogoče hitro, za-to se bo jutri vršilo posvetovanje med mornariškim tajnikom in u-radniški ladjedelnice, da se čas, ki je bil prvotno določen za gradbo ladij skrajša na polovico. Zlasti želi Daniels, da bi se hitro dogradile križarke in lažje ladje. Vlada je naročila 15 križarcev, ki se morajo dovršiti v najkrajšem času.

Ako pride do vojne, bo moštvo prej odpuščeno kot po štiriletni službi, kar je bilo do sedaj v na-vadi.

Ker primanjkuje ameriški mor-narici častnikov, zato je mornariški tajnik poklical v aktivno slu-žbo tudi več že umirovitih čast-nikov.

Vojni departament je že tudi sprejel mnogo žensk, ki organi-zirajo žensko za delo v vojnem ka-su.

Vojni tajnik je že izdelal načrt za prostovolje, ako bi jih nameraval predsednik poklicati.

Lastniki in zastopniki železnih tovarn so bili že pri trgovskem tajniku vsi so se izrekli, da ponu-dijo svoje tovarne vladi za izdelo-vanje vojnega materiala, katerega kakor pravijo, ne bo primanj-lovalo.

Macedonska fronta.

Paris, Francija, 23. marca.

Zelo vroči boji so se vršili severno od Bitolja za hrib št. 1248, ki je navzile hudim nemškim in bolgar-skim napadom ostal v naših ro-kah.

V vseh teh bojih smo do 21. marca uplenili 11 strojnih pušk, 2 zakopna možnarja in vseh 24 čast-nikov in 1770 mož.

V istem času so angleški zrako-plovci uničili tri nemška letala; ob-trejevali so tudi več železniš-kih postaj za soveznico fronto.

V nevtralnem ozemlju so se po-javile nekatere vojske grške čete, katere pa smo razpršili in zaple-nili nekaj orožja.

Berlin, Nemčija, 23. marca. — Razun bojev med Oltirskim in Presbiškim jezerom in severno od Bitolja na macedonskem bojišču ni bilo večjih bojev.

Naš zrakoplovec je bombardiral angleške naprave pri Mudros na otoku Lemnos; vrnil se je srečno nazaj.

Azijsko bojišče.

Petrograd, Rusija, 23. marca.

V sredo ponoči smo vdrti v turške zakope pri Hatvan, na jugozapad-nem obrežju Vanskega jezera. Ne da bi bili oddali kak strel, smo vjeli tri častnike in 18 mož ter dve strojni puški aparat za merje-nje višine in mišine in en telefon.

V okrožju Pendjivci smo zasedli južni breg reke Sirvan okoli 6 milj severno od Pendjivina.

16. marca smo po 16 ur traja-joči bitki premagali Turke iz njiho-vih postojank pri Charezia in smo zasedli Allahad, štiri milje od Ki-rinda. Nato se je pričela bitka pri Kerindu. Kak uspeh je imela ta bitka, se še ne ve. Ozemlje, kate-rega so izpraznili Turki, je pokri-to z vozovi, zaboji in mrličmi.

Na ostali fronti se vrše samo bo-ji med stražami.

Predsednik državne banke.

Zmaga je gotova. — Le zmaga pri-ne mir. Gospodarska moč Nem-čije. — Velika vojna odškodnina.

Berlin, Nemčija, 23. marca. — Dr. Havenstein, predsednik nem-ske državne banke, je imel v tr-govški zbornici zelo značilen go-vor; med drugim je rekel tudi sle-deče:

“Zmaga lahko dosežemo, ker je gospodarska moč Nemčije nedo-takljiva in neomajana.

Ta vojna se je razvila v vojno med narodi, ne pa med posamezni-mi armadami. Finančna vpraša-nja so prišla do takega pomena kot še nikdar poprej. Nemško de-lo na nemški zemlji in v nemški trgovini proizvaja novo imovino in nov kapital. Imamo voljo zmaga-ti in bomo zmagovalni, ker mo-ramo premagati neusmiljenega so-vražnika in moramo izpolniti že-ljo sto tisočev naših sinov in brat-ov, ki se ne bodo nikdar več vr-nili.

Ni samo naša dolžnost, temveč tudi naša ponosna in sveta pravi-ca, da sodelujemo v tem finanč-nem boju, da dosežemo zmago, kaj-ti le zmaga pelje do mira in sicer do takega mira, ki nam prinese, kar potrebujemo, da moremo pre-našati težavo vojne, — precejšnja vojna odškodnina.”

V zadnji kabinetni seji se ni mnogo razpravljalo o zadnjem ameriškem parniku “Healdton”; prepričani so namreč vsi, da je po-trpljenje izčrpano, in da je čas, da se nastopi z oboroženo silo pro-ti Nemčiji.

Da ne bi tudi Združene države napravile iste napake, kakor za-vezniki v začetku vojne, zato bo delavski tajnik mobiliziral delav-ce in delavke za delo v munišijskih napravah. V to svrhu bo delal skup-no z Gompersom, predsednikom American Federation of Labor.

Popisani bodo vsi moški po Zdr-žavah; določili bodo vsakega, ali je sposoben za vojaka, ali pa samo za delavca v tovarni. Katu-je potreba, jih bo vlada poklicala v svojo službo.

Zapadna fronta.

Vroči boji. — Nemci zopet izgu-bili ozemlje. — Francozi so jih po-tisnili nazaj. — Angleži.

London, Anglija, 23. marca. — Zadnjih 24 ur so se vršili vroči bo-ji na ozemlju, katerega so Nem-ci izpraznili. Francozi so obdrža-li vse postojanke navzile hudim nemškim protinapadom.

Severno od St. Quentin, kjer se nahajajo angleške čete, so se tudi vršili zelo vroči boji. Zlasti so Nemci hudo napadali južno od Ar-ras, nekako v sredini angleške čete, potem blizu Aizecourt-le-Bas, Baumetz-lez-Cambrai in Vrau-court.

Angleži so obdržali vse svoje postojanke in so pridobili ozem-lje jugovzhodno od Arras, blizu Croisilles in Ecoust.

V dolini St. Quintinskega pre-kopa, severovzhodno od Ham, so Nemci izvršili ljut napad na fran-coške postojanke pri Artemps. — Francozi so bili prisiljeni umakni-ti se, s protinapadom pa so Nem-ce zopet potisnili nazaj do vasi Se-raucourt-le-grand ob prekopu.

V začetku teh bojev so imeli Francozi zelo težke izgube; izgu-bili so nad 200 mož samo na vje-tih. Štiri milje severno od Sois-sons se je vršila druga bitka. Tu-ka so se Nemci morali umakniti za tri milje od svojih prednjih po-stojank, ki so bile skozi dve leti oddaljene od Soissons samo eno miljo. Nekaj milj proti zapadu so se Nemci umaknili pri Seraucourt do 25 milj.

Nočno francosko poročilo pravi, da so Francozi potisnili Nemce nazaj severozapadno od St. Quo-entina; Nemci so se umaknili po ne-katerih krajih do dve milji. Rav-no tako so imeli Francozi zelo le-pe uspehe na višinah severovzhod-no od Tergnier. Odbili so dva nem-ska naskoka pri Thil, severovzhod-no od Rheimsa.

Mesto La Fere je pod vodo. Francozi in Nemci so imeli zelo velike izgube v bojih ob Somme severno od St. Simon. Nemci ne bodo več pustili ozemlja brez vro-čih bojev.

V zadnjih 24. urah je nastopilo najslabše zimsko vreme, vsled česar so boji nekoliko pojenjali.

Pri sedanjem umikanju se Nem-ci mnogo bolj branijo kot prej in čete, ki krijejo umikanje, so mno-go močnejše, da bolj zadržujejo sovražnika.

Dasi so Nemci večeraj z vso silo napadali, vendar niso dosegli ni-kakih uspehov.

Francozi in Angleži neprestano in z vso naglico popravljajo raz-orane ceste in železnice.

Nemci so pustili v izpraznjenem ozemlju do 10 tisoč prebivalcev, po večini stare in zelo mlade.

Reuterjevo poročilo pravi, da so Nemci vzeli s seboj vse ženske od 17. do 25. leta.

Nemci pravijo, da bi te ženske izdolevale municijo, zato so jih pa prepeljali v Maubenge, kjer bodo rajde delale municijo za Nemce.

Nemci iz Guatemale v Mehiko.

Galveston, Texas, 23. marca.

Iz Puerto Barrios, Guatemala, po-ročajo, da Nemci v velikem številu zapuščajo deželo in gredo v Me-hiko.

Ob izbruhu vojne je prišlo v Galveston mnogo nemških rezerv-stov z namenom, da bi se odpelja-li v Nemčijo. Ko to ni bilo mogo-če, so se zopet vrnili v Guatemalo.

Pojasnilo.

Po pismih, ki nam prihajajo da-se dnev od rojakov, posamezna da vlada med njimi splošno zani-manje, na kak način bi bilo mogo-če si preiskrbi in zagotoviti avstrij-ake krono, namreč sedaj, dokler jim je cena še nizka, in predno se povsopje zopet do stare veljave.

Lahko rečemo, da je ni slovan-ake naselbine v Ameriki, kjer bi se sažamo ne razpravljalo o tem važnem vprašanju.

Več pismil v tej zadevi dajo mo za sahtvo.

TVRDEKA FRANK BARKER, 46 Cortlandt St., New York, N. Y.

Car aretiran.

VSA CARJEVA DRUŽINA JE INTERNIRANA V CARSKOJEM SELU. — VSI CARJEVI OTROCI SO BOLNI. — NAJSTAREJŠA NJEGOVA HČI IMA MRZ-LICO. — KO SE JE CAR POSLOVIL OD ARMADE, JE ZAPELO LJUDSTVO MARSALJEZO. — ZAPRETI SO TUDI VSI CARJEVI ŠPIONI IN AGENTI. — Z JETNIKI SE BAJE ZELO DOBRO POSTOPA. — RU-SKI SOCIJALISTI SO ODLOČNO PROTI VOJNI.

BIVŠI CAR NIKOLAJ.

Carskoje Selo, Rusija, 22. mar-ca, preko Londona 23. marca. — Danes je dospel sem bivši ruski car Nikolaj. Spremljali so ga štir-je člani dume. Člani dume so ga iz-ročili poveljniku Carskega Sela, ki ga je poslal v Aleksandrovsko palačo kjer je že internirana nje-zova žena, carica.

Pri vходу v palačo je sprejel Nikolaja bivši dvorni maršal, grof Beckendorff, ki je tudi vjet. Po-veljnik Carskega Sela je polkov-nik Kobrilinski, ki je bil prej po-veljnik nekega petrograjskega polka.

Stara palača je popolnoma zapu-šena in brez straže.

Nova palača, v kateri je zapre-ta carjeva radbina se nahaja v sre-di velikega parka, katerega obda-ja pet čevjev visoka železna ograj-a. Raz streho vihra velika zasta-va revolucionarjev. Na drugi stra-ni ograje sta na vsakih sto kora-kov dva ruska vojaka z nasajenim bajonetom.

Poleg palače je veliko poslopje, kjer je bila prej kuhinja. Zdaj so v poslopiju častniki, kateri pove-ljujejo vojakom, ki stražijo carja.

Častniki, ki načeljujejo stražo, so izjavili, da jina ni znano, zakaj je dala duma zapreti carja.

Razen carja in njegove žene je v palači tudi pet carjevih otrok, ki so vsi bolni na ošpicah. Carica ne sme govoriti s svojimi prijatelji-cami. Ne sme se posluževati niti brzojav niti telefona.

Dozdaj ni bilo pri carici oziro-ma carja še nobenega pristaša stare vlade.

BOLEZEN.

Petrograd, Rusija, 23. marca. — (Poročilo “United Press”). — Vsi otroci bivšega carja so vsi nevar-no bolni. Štirje imajo šarlah, naj-starejša, velika kneginja Olga, ima pa mrzlico. Tudi carjevič je zelo nevarno bolan.

CARJEVI PRISTAŠI.

Carskoje Selo, 23. marca. — Ra-zen carja in carice je zaprtih tudi dvesto pristašev stare vlade. Nek dopisnik “Associated Press” je doznal, da so zaprti v Nikolajevi gimnaziji, poslopiju, ki se nahaja poleg mestne hiše.

V neki dvorani prvega nadstro-pja je sedemdeset civilstov. Vsi so bivši carjevi špiioni in agenti provokaterji. Med njimi so tudi štirje stari ruski častniki, ki so ob-dolženi, da so pošiljali razna po-vice.

Pošiljateljem denarja.

Denar se še vedno lahko pošilja v staro domovino, dokler ne bo vojna napovedana, toda sprejemajo ga le pod pogojem, da se valed vojne v Evropi mogoče izplača s samodo, ali pa povrne.

Priporočamo pa pošiljati po brezplačnem brzojavu, kar take po-kljstve ne morejo vstaviti.

Parniki namreč le poredko vzamejo avstrijako in nemško pošto, lahko se pa tudi zgodi, da bodo ves promet popolnoma vstavili.

Re brezplačnem brzojavu se namore poslati le okroglo znamko po sto, na primer 100, 200, 300, 400, 500, 600 in tako dalje do deset tisoč kron. Za br-zojavo stroška je najboljše, da se nam pošlje 24 za vsak naslov; ako bode kak prevel ali premalo, bomo poslali nam, odstoma plašni na primanjlija.

Z odzrom na sodanje razmere, ko se veljava denarja vsakrati izpremenj, bomo od sedaj naprej do predika, ako se bode cena kronam zvišala, medtem ko je denar na poti do nas, istega znižali, ter s pošiljateljem stopili pismeno v dogovor.

Denar po zvišanju ceni bomo le tedaj odpeljali takaj naprej, ako bo poš-itelj izrecno zahteval, da naj so denar odpeljati tudi v slučaju, ako se cena kronam zviša.

Kdor žel, da se izplačilo izvrši po brezplačnem brzojavu, naj pripomni na denarni nakaznici “pošto naj se brzojavno”.

CENNIK:
K: 10.00..... 1.40
K: 20.00..... 2.05
K: 30.00..... 3.90
K: 40.00..... 5.15
K: 50.00..... 6.40
K: 60.00..... 7.65
K: 70.00..... 8.90
K: 80.00..... 10.15
K: 90.00..... 11.40
K: 100.00..... 12.65
K: 150.00..... 18.75
K: 200.00..... 25.00
K: 300.00..... 37.50
K: 400.00..... 50.00
K: 500.00..... 62.50
K: 600.00..... 75.00
K: 700.00..... 87.50
K: 800.00..... 100.00
K: 900.00..... 112.50
K: 1000.00..... 125.00
TVRDEKA FRANK BARKER, 46 Cortlandt St., New York, N. Y.

Nemška blokada.

London, Anglija, 23. marca.

Reuterjevo poročilo iz Kristianije pravi, da je nemška vlada sporo-čila norveški vladi, da je razširila blokada v Severno ledeno morje, razun, kar zadene norveško ozem-lje. Ladje bodo plule v to zono na svoji risko. Neutrálne ladje, ki se nahajo že na poti, ne bodo napa-dene brez svarila do 5. aprila.

S to blokadno hoče Nemčija za-preti severna ruska pristanišča. — Blokada se prične od severnem norveškem obrežju in teče ob se-vern ruskim in šibirski obali.

Najboljši nemški letalec ubit.

London, Anglija, 22. marca.

“Exchange Telegraph Co.” poro-ča iz Haaga, da je bil v zračnem boju na francoskem bojišču ubit najboljši nemški zrakoplovec Fr. Manschot.

Laško bojišče.

Rim, Italija, 23. marca.

Zelo hudi artilerijski boji so se večeraj vršili v dolini Travigolo; ravno ta-ko tudi na Krasu. Vjeli smo nekaj vojakov.

Amerika in vojna.

Washington, D. C., 23. marca. Ameriški vojni poročevalec, ki je bil dve leti na francoski fronti, je imel v Washingtonu pred general-štabom zelo zanimivo predavanje, v katerem je rekel, da naj Združe-ne države toliko časa ne pošljejo armade v Evropo, dokler ni dovolj velika. Pravi, da deset tisoč voja-kov lahko brani samo eno miljo-zakopov.

Zavarovanje velikih poslopij v New Yorku.

Lloydova zavarovalnica v Lon-donu je zavarovala za 10 milijonov dolarjev več poslopij v Združe-nih državah proti bombardiranju. Nekaj poslopij je v San Franciscu, večina pa je v New Yorku.

“Rochambeau” in “Batie” skozri blokada.

Francoški parnik “Rochambeau” je srečno prišel v sredo v Borda-ux na francoskem. Parnik je za-pustil New York 12. marca. — Na krovu je bil 331 potnikov, med temi 107 ameriških državljanov.

Iz Liverpoola pa poročajo, da je tja srečno prišel angleški parnik “Batie”, ki je odplul 13. marca z blagom v vrednosti 10 milijonov dolarjev.

Bombe na ladji.

Galveston, Texas, 23. marca. — Na angleškem parniku “Rhyden”, ki se nahaja v tukajšnjem prista-nišču, so zasledili nekega Nemca, ki je imel pri sebi dve bombi.

Internirani Nemci.

Washington, D. C., 23. marca. Po načrtu vojnega urada bodo v nedeljo odpeljali 700 nemških mor-narjev, ki so bili do zdaj internirani v Philadelphiji, v Fort Ogle-thorpe in McPherson v Georgiji.

“Moewe”.

Berlin, Nemčija, 23. marca. — Danes se poroča, da je pomožna križarka “Moewe” na zadnjem po-vratku

"GLAS NARODA"

(Slovenian Daily.)
Owned and published by the
SLOVENIAN PUBLISHING COMPANY
(a corporation.)
FRANK SAKSER, President. LOUIS BENEDIK, Treasurer.

Place of Business of the corporation and addresses of above officers:
82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

Za celo leto velja list za Ameriko	Za celo leto za mesto New York	5.00
in Canada.....	Za pol leta za mesto New York	2.50
Za pol leta.....	Za četrt leta za mesto New York	1.50
Za četrt leta.....	Za inozemstvo za celo leto	6.00

"GLAS NARODA" izhaja vsak dan izvenredno nedeljo in praznikov.

"GLAS NARODA"
("Voice of the People")
Issued every day except Sundays and Holidays.
Subscription yearly \$3.50.

Advertisement on agreement.

Dopisi brez podpisov in osebnosti se ne priobčujejo.
Denar naj se blagoviti pošilja po — Money Order.
Pri spremembi kraja naročnikov prosimo, da se nam tudi preloži bivalniše
naslov, da hitreje najdemo naslovnika.

Dopisem in pošiljankam naredite ta naslov:
"GLAS NARODA"

82 Cortlandt St. New York City.

Telephone: 4687 Cortlandt.

Sami zase.

Vsakdo ve, da si ljudje, zbrani na newyorškem Wall Streetu, na vse načine prizadevajo spraviti Združene države v evropsko vojno.

Bankirji in špekulantje uporabljajo ves svoj uliv, uporabljajo ga javno in tajno, samo da bi dosegli svoj cilj.

Predno nadalje razpravljamo, je dobro, da si nekoliko ogledamo te ljudi in njihov tako opevani patriotizem.

Oni se ne zavzemajo za vojno vsled ljubezni do Amerike, ne zavzemajo se zanjo zato, ker so kršene ameriške pravice, pač pa samo zastran denarja.

Res je, da se odkrivajo ameriški zastavi.

Zastavi se odkrivajo, toda njihove oči so vrpte v zakladnice Združenih držav.

Vsakdo, kdor količnik bere novice in zasleduje sedanje dogodke, mora proti nehoti do zaključka, da si bankirji na vse načine prizadevajo pomagati zaveznikom z denarjem in poštenjvom.

Vsakdo ve, da so tem ljudem zavezniki skoraj bolj pri srečju kakor pa Združene države.

Nekdo je celo predlagal, naj se takoj posodi Angliji, oziroma zaveznikom sploh tisoč milijonov dolarjev. V svojem predlogu ni niti omenil, da bi se zahtevalo za to posojilo kako varščino.

Drugi ljudje in časopisi, ki so odvisni od Wall Streeta so celo mnenja, da ni treba braniti naše trgovine in kupčije, ampak da je naloga Amerike plačevati stroške zaveznikov in pošiljati v zavezniške strelne jake ameriške vojaške.

Daleč smo prišli.

Tako daleč, da smo začeli zanemarjati svoje lastne dolžnosti in hočemo rajše pomagati tujem kot pa — same-mu sebi.

Proti temu je treba na vsak način odločno nastopiti ter pojasniti našim laži-rodoljubom, kaj so naše pravice in naše prve dolžnosti.

V slučaju vojne z Nemčije, bodo potrebovale Združene države vse vojaške, ves denar, vso municijo in vse vojaške potrebščine.

In povdariti je treba, da bi v slučaju vojne z Nemčijo ne potrebovali samo vojakov in raznih potrebščin, ampak še veliko, veliko drugih stvari.

Ako oropamo državno zakladnico denarja, če oropamo armado in mornarico njene moči, ako bo vse naše zaveznikom na razpolago, bi ne bilo nič čudnega, če bi nas napadla kaka država, ki ni v zvezi ne z Nemčijo in ne z zavezniki.

To pa namerava — Wall Street!

To nameravajo vsi oni denarni mogotci, ki si hočejo kovati iz vojne dobičke.

Ti ljudje hočejo pustiti lastno deželo brez brambe in poslati tujem ameriške vojaške, da jih bo uporabil za — kanonenfuter.

Vsakdo mora povzdigniti proti temu svoj glas. Vsakdo mora proti temu odločno protestirati.

Zavezniki naj sami izvojujejo vojno z Nemčijo!

Ako bo vojna tudi nam vsiljena, jo bomo sami izvojevali.

Zakaj sklepati zveze?

Zakaj se boriti za tuje interese?

Zakaj izpraznjevati naše blagajne ter z denarjem napolnjevati tuje prazne blagajne?

Amerika je prva!

Vse za Ameriko!

DRUŠTVENE VESTI.

"Newyorški Hrvatski Sokol" priredi na velikonočno soboto, dne 7. aprila ob 8. uri zvečer v Amsterdam Opera House, 430 West 44th St., New York City, veliko veselico s plesom.

Nastopili bodo Hrvatski Sokoli iz New Yorka, Hobokena, Passaica, Lansforda in South Bethlehem ter Ruski, Slovaki, Čeki in Ukrajinski Sokoli.

Vprizorili bodo tri sokolske skupine in živo sliko "Razstave Katarine Zrinske s Petrom".

Pri tej priložnosti bo nastopilo tudi slovensko pevsko društvo "Slavec" z ženskimi in moškimi zborom.

Dopisi.

Harrietta, Mich. — Redkokdaj se bere kak dopis iz te slovenske farmerske naselbine. Zato sem se jaz namenil napisati nekaj vrstic. Sicer bo šlo malo težko, ker nisem vajen pisavi. Da mi bo šlo bolj izpod rok, sem z oljem namazal pero in držalo.

Z drugim se ne morem pohvaliti, kakor z zimo. Snega imamo obilo, pa še vedno sneži. Če bo šlo tako naprej, bodo kaj kmalu kološi ključevali zvezde. Pa še ta mrlja burja vedno piha. Menda je zato tako mrzla, ker ji vsak tako hitro zapre vrata.

Večkrat berem v listu, da imajo po nekaterih krajih že pomlad ali pa da je že na pragu. Tudi takaj upamo, da bo prišla tja prvi dni junija.

Pozdravljam vse Slovenke in Slovence po Združenih državah, posebno pa slovenske farmerske. Anton Kenich.

S pota.

"Spomlad mora priti", tako je pisal ruski prerok in pisatelj grof Lev Nikolajevič Tolstoj. Mislil je na narodno pomlad. Upajmo, da tudi slovenskemu narodu enkrat pride pomlad.

Tudi med coloradskimi snežniki je že iz zemlje priklila zaželjena pomlad. Trava je zelena in kmetovalce orje zeno. Skrajniki, ki kosi in drugi pičli se oglašajo in znašajo gnezda.

Delavski razmere so še precej povoljne.

V druženem oziru so rojaki zelo napredni. Tako sem pred časom videl v Pueblo, Colo., predstavljati "Legionarje", izvirno slovensko igrsko s petjem. 24. aprila pa bodo predstavljali "Rokovnjače", katerih snov je povzeta iz slovenske zgodovine za časa Napoleona. Igralke in igralci so večinoma že tukaj rojeni, vsled česar jih moramo tembolj občudovati. Dejanje v "Rokovnjačih" se tudi vrti za časa Napoleona, ko so rokovanji strašili po naši lepi domovini na Gorenjskem. Revnemu ljudstvu so bili naklonjeni in v zeli so grajšaku ter pomogli siromaku. Kdor se jim je zameril, je občutil njihovo osvetlo. Kjer je bila naslikana roka s petimi prsti, tam so rokovanji izvršili svoje nasilno delo.

Matiija Pogotčec.

RASPUTIN.

London, Anglija, 24. marca. — Reuterjeva brzojavna agencija je dobila od svojega posebnega poročevalca sledeče poročilo:

— Razen bivšega carja Nikolaja in njegovih otrok se nahaja v Carskojem Selu še kakih 150 oseb.

Med njimi sta dve dvorni dami in dva zdravnik.

Bolna je tudi prijateljica bivšega ruskega carja, dvorna dama Viurova.

Včeraj so izkopali v Carskojem Selu Rasputinovo truplo. Zdej se nahaja krsta na nekem vozu, s katerim jo bodo odpeljali na neko drugo pokopališče.

Cesarjev nočak ubit.

Berlin, Nemčija, 22. marca. — Neko poročilo pravi, da se neko letalo, katerega je vodil princ Friederik Karol, ni vrnilo s poleta nad fronto med Arras in Peronne.

Poltava je naselila.

Šanghaj Kitajsko, 23. marca. — Neko brezlično poročilo pravi, da je ruski parnik "Poltava" naselil v South Bay, Saddle Islands, in da se notaplja. Potniki so se rešili na suho.

Z ruskega bojišča.

Petrograd, Rusija, 23. marca. — Na rumunski fronti, posebno v bližini Fokchani, je bila nemška artilerija zelo živahna: tudi zrakoplovi so bili zelo delavni.

Preteklo noč so naši oddelki pregnali Nemce z železniških postaj v Vadeni in Haly.

Nemški zrakoplovi so metali bombe na Galac.

Berlin, Nemčija, 23. marca. — Ne na ruskem, ne na rumunskem bojišču ni bilo važnejših dogodkov.

Nemci v Mehiki.

Washington, D. C., 23. marca. — V zadnjih šestih tednih je prišlo v Mehiko pet tisoč Nemcev iz Zdr. držav. Po več sto jih gre vsak teden čez mejo.

Državni department je prepričan, da Nemci v Mehiki knujejo spletke proti Združenim državam.

Hagia Sofija.

Leta 326. po Kristovem rojstvu je sezidal Konstantin Veliki Sveti Modrosti lepo svetilišče v Carigradu, oni Konstantin, ki mu je križ oznanjal zmago nad poganskim orožjem. Dvakrat je svetilišče pogorelo, dvakrat so ga zopet sezidali, drugi cesar Justinijan eden največjih vladarjev grških ali bizantinskih. Hotel je ustvariti delo, ki bi mu ga ne bilo enakega na svetu, vse naj bi se skirilo pred njim. Sveta Modrost (Hagia Sofija) naj bi dobila primeren prostor. Vse oblasti prostornega cesarstva so morale pomagati, morale donesati stvarino za novo stavbo. Oropali so stara svetilišča v Efezu, Atenah, Kiziku, na Delu, v Egiptu, v daljnem Balbeku. Največji stavbenik tedanjega časa, Antemij iz Trala, je prevzel težavno nalogo, ustvariti podobno ghibo na zemlji; pomagal mu je slavni Izidor iz Mileta. Leta 532. so začeli, dokončali so pa veliko delo že čez pet let. Na dan sv. Stefana 1. 537. so cerkev blagoslovili. Velikostno stavbo se ne da popisati. Vse je bilo posojeno za dragimi kamni in odeto z zlatom. Goltar so slavili kot čudo sveta. Nad oltarjem se je dvigala kapola, štirje stebri so jo nosili, iz zlata so bili in srebra, polni biserov in diamentov. Podl se je sicer del stavbe, a kmalu so jo zopet pozidali; lepa je bila nego prej: blagoslovili so jo dan pred Božičem leta 563. Poslajmo pripovedovalca Sven Hedina!

V letu 563. po Kristovem rojstvu smo. Ravno kar so dovršili Malozajci, najslavnejši stavbeniki tedanje dobe, eno največjih svetilišč cerkva krščanstva. Nad trideset let je trajalo delo in pri tem je bilo zaposlenih neprenehoma deset tisoč delavcev. Zdej pa je kolosalna stavba dogotovljena in danes se ima vršiti posvečenje cerkve Svete Modrosti.

Veliki vladar bizantinskega cesarstva, Justinijan, se pripelje v četveropredni vozu in stopi v spremstvu carigradskega patriarha v cerkev. Njena notranjost je občirna in v visocini 65 metrov se dviga kakor nebesni obok kupole. Justinijan se ozira in veseli svojega dela. Občuduje pisani marmor ob stenah, umetnosti polni mozaik v zlatem dan kupole, stotere stebre iz rdečega porfirja in zelenega marmora, ki nosijo kupolo in galerije. Neizmerno je bogastvo cesarjevo! Sedem zlatih križev je podaril novozgrajeni cerkvi, teža vsakega je sto! V zakristiji se nahaja 40.000 keliho-vih plaščkov, vsi pa so prepleteni z biseri in dragocennimi kamenčki, dalje 24 Biblij, z zlatom okovanih platnic, katerih vsaka tehtja dva stota! Okraski tleh portalnih vrat so iztesani iz lesa Noetove barke in vrata glavnega vhoda se iz samega srebra; v druga so pa vdelani lepi iz cedrovine, črnega lesa in jantarja. Med 12 srebrnimi stebri se blešči podoba Križanega, ravnatoka iz kovanega srebra, toda pozlačena. Najsvetejše tega svetilišča, resnična podoba onega križa, ki so ga rimski barbari pred več kot 500 leti postavili v Jeruzalemu.

Obok se koplje v luči. Srebrni lestenci nad cesarjevo glavo tvorijo mogočno obliko križa, simbol zmagovalnega sijaja nebeske svetlobe nad zemeljsko temo. V mozaiku kupole se svetijo v vsej milobi obliki svetnikov, ki klečijo v tihi pobožnosti pred Bogom; pod obokom plavajo štirje kerubini. In cesar se spomni druge knjige Mojzesove: "Kerubini so razprostrli zgoraj svoja krila in z njimi krili prestol milosti, in njih obliki so bila obrnjena nasproti in zela na prestol milosti." Ali pa ni bilo v tem novem svetilišču ravnatoka? Ginjen skromnost: pred Najsvetejšim, pa obenem poln človeškega ponosa, pade Justinijan na kolena in vzklizne: "Češen bodi Bog, ki me je smatral vrednega, da dokončam to delo! Prekosil sem te, Salomon!"

In novi rodovi, nova stoletja hodijo po sledu prejšnjih. V cerkvi Svete Modrosti še vedno obhajajo kristjani sijajne vsakoletne svečanosti, patriarhi in cerkveni očetja pa se snidejo tu na zborovanjih. Že so skoro tisoč let sijale zvezde nad to mogočno hišo božjo, kar so ugusile v jutru dne 29. maja 1453. leta.

Turški sultan je naskočil s svojimi brezčislnimi četami obzidje Carigrada. V groznem strahu beže tisoči mož, žen in otrok v Hagijo Sofijo in prepuste ostalo mesto opustošenju. Zmagovalec se ne bo drznil oskruniti svetega

Ruski min. predsednik Lvov.

kraja. V uri stiske — tako se glasi prerokovanje — bo prišel angel božji z neba ter reši cerkev in mesto.

Že brne mogočne trobente mohamedancev z bližnjih gričev. Strakovito, sree razdirajoče vpišje odmeva pod obokom, matere pritiskajo svoje otroke na prsi, moške in žene se objemajo, sužnji galeje, roke vklečene se v verige, pribeže v temo za stebri. Gmneče butajo sekire mohamedancev po vratih; tiske dragocene lesa odletavajo pod udarci. Tu hrešče vrata in stikih, tam pa so že razbita. Z ognjem in mečem razdirajo njegov nauk, je zapoved preroka Mohameda!... Pijani že od mesarskega klanja ob obzidju vdero jančari v cerkev in s krvavimi, zakrvljenimi meči pokose svojo žetev po zapovedi preroka. Nebohoženo množico vklečeno z verigami in izženejo kakor živino. Nato začno ropati. Pod udarci mečev in sunki sulic se razleti mozaik, razgrajajo dragocene oltarne prte, mule ter velblode pa optajajo z neizmernimi zakladi srebra in zlata. Med divjim tuljenjem vlečejo podobno Križanega skozi cerkev in črnobrad možim posadi, poln besnega verskega fanatizma, svojo jančarsko čepico na trnjevo krono, in prevzetni zmagoslavni vrisk prepričujejo vzkliki, polni zasramovanja: "To je Bog kristjanov!"

Tam spredaj pred glavnim oltarjem pa stoji grški škof v častni oprni velikega svečenika. Brez strahu bere z glasnim, mirnim glasom sveto maso za kristjane in jim rosi tolažbo v njihovi strašni stiski. Toda končno stoji čisto sam. Tedaj seže po zlatem kelihi in hiti po stopnicah navzgor na galerije. Kar ga zapezi-jo Turki in z golimi sabljami ter poveščnimi sulicami se začne za njim trop jančarjev. Še en trenutek in zgrudil se bo mrtev nad svojim kelihom, kajti ubežati je nemogoče, krogičnog nemo stoji terde stene. Toda v tem trenutku se nenkrat odpre pred njim zid, škof stopi skozi odprtino in za njim se zagrne zidovje. Od začenja onemeli odskočijo Turki, potem pa naskočijo stene s kopji in sekirami. Toda zid se ne vda in zasramuje njihovo brezuspešno prizadevanje. Polni začenja se odstranijo vojaki.

Spodaj v ladji pa sta priklopila rop in krik od vrhuna. Mohamedanski vojskovodje in paše ga spremljajo. Sam zmagovalec, Mohamed II., turški sultan, se bliža. Z njegovega obraza odseva mla-dost, ponos in neuklonljiva volja, pa tudi resnoba. Peš stopa po marmornatih ploščah, katerih se je dotikala pred tisoč leti noga krščanskega cesarja Justinijana. Prva stvar, ki jo zagleda, je jančar, ki prešerno seka s sekiro marmornati tlak. Mohamed pristopi in ga vpraša: "Zakaj?" "Zaradi vere!" se glasi odgovor. Pri tej priči udari sultan s svojo sabljo vojaka, da se zgredi pod tleh. "Psi! Li še niste dovolj naplenili? Stavbe tega mesta so moje!" Ubitega brene v stran in se poda na levo kristjanov ter z grmečim glasom razglasi cerkev Sv. Modrosti za lasti izlama.

Polpeto stoletje je minulo, odkar je v nadomestil na kupoli Hagije Sofije križ z mogočnim pelumescem, in večer za večerom se razlega še vedno raz površine štirih minaretov, ki so jih prizidali Turki cerkvi, glas oznanjevala molitve. Obleden je v dolg, plapolajoč plašč z belimi turbanom na glavi. Na vse štiri strani neba kliče z mogočnim glasom čez Stambul. "Bog je velik!" se razlegajo njegove besede. "Razen Boga ni nobenega boga in Mohamed je njegov prerok! Prizide v blaženstvo! Ponizite v odročnje!"

Bog je velik! Razen Boga ni nobenega boga!"

Nato zatone solnce nad obzorjem. Kar se zasliši pok topa. Kaj ti zdaj je postni čas, med katerim ne smejo mohamedanci čez dan niti jesti, niti piti, pa tudi ne kaditi. Tako velela prerok v koranu, njihovem svetem pismu. Ono znamenje pa oznanja za danes konec posta, in če so se pravoverni zdaj pokrepčali z mesom in slastmi ob sladkem sadju, se potem podajo v staro cerkev Svete Modrosti, kakor se še vedno imenuje. Okoli minaretov svetli na tisoče svetilk in med stopi pišejo plapolajoče luči sveta imena v nočno temo. V mošaji pa visijo na 50 metrov dolgih verigah lastnosti in neštevilni oljnatni svetilniki in na trdo napetih vrh-vih visijo lučee tako gosto druga poleg druge kot jagode na molku. Morje svetlobe preplavlja tla mošaje. Na mogočnih zelenih grbih so napisana z zlatimi črkami imena Allaha, Mohameda in svetnikov, vsaka črka pa je visoka devet metrov. Tlak je pokrit s preprogami; kdor vstopi, mora se kiti čevlje ter umiti obraz in roke. Beli in zeleni turbani ter rdeči feši s črnimi robovi se mešajo med seboj. Vsi, ki prisostvujejo pobožnosti, se obrnejo z obrazi proti Mekki. Naenkrat vzdignejo roke do obraza visoko z naprej obrnjenimi dlani in palec drže ob nhlili. Potem se pripognejo z zgornjim delom telesa naprej in apro-raz na kolena ter se dotaknejo s čelom tal. "Molitev je ključ do raja", veli koran, in vsak del molitve zahteva gotovo pozicijo telesa.

Na levi stoji svečenik. Njegov pevajoč glas prekine svečanostno tiho. Zadnja beseda izzveni na njegovih ustnicah, toda odmeva še dolgo pod temnim svodom kupole in plava kot nemiren duh med kipi kerubinov.

Za Turke pa ni več varno v tem njihovem svetilišču. Dan plačila bo prišel enkrat tudi za osvoboditelja Hagije Sofije in vedno več prebivalcev Stambula opuša svoja grobišča zunaj na pokopališčih pred mestnim zidom ter prepeljuje svoje mrtvece v Skutari, da jih položi k počitku v seneo azijskih cipres. In Grki še vedno verjamejo, da se boče na dan, ko kade Hagija Sofija zopet v roke kristjanov, odprl oni zid na galeriji ter da se bo prikazal škof s kelihom v roki. Mirno in veličastno bo stopil po stopnicah njedol, šel po cerkvi ter stopil pred glavnim oltar in bral svojo maso dalje, nadaljujoč natančno pri onem mestu, kjer so ga pred 460 leti prekinili Turki.

O teh davnih časih pojo bolgarske pesmi ter navdušujejo balkanske sinove. Ali se jim bodo sanje uresničile? Ali bodo pregnali spoznavalec izlama, mohamedance, iz Evrope?

Glede važnosti stoji Carigrad na prvem mestu; tu je prehod iz mrzle Rusije na topli jug, prehod iz Evrope v Azijo, meja med vzhodom in zapadom.

Ideja Nikole.

Zanimivo je, da je bil črnogorski kralj Nikola prvi med balkanskimi vladarji, ki je zamislil idejo o zvezi balkanskih držav. Že leta 1888. — takrat je bil še knez — je namreč poslal ruskemu carju Aleksandru III. spomenico, v kateri je natančno razložil načrt balkanske zveze pod zaščito Rusije. Zveza naj bi imela skupno vojaško vodstvo in grški kralj naj bi bil častni predsednik. Toda zveza se ni mogla uresničiti, ker so bile balkanske države sprte med seboj; zlasti Bolgarska in Grška sta se smrtno sovražili. Sicer je grški državnik Trikups 1. 1893. obiskal stolna balkanska mesta, toda v Sofiji ni mogel ublažiti sovratva.

Star naročnik, Virginia, Minn. Ako je v Nemčiji in Avstriji lakotr, ne moremo pomagati; toda resnica je. Ali se bojite resnice? Poročali smo tudi v zadnjem času o pomanjkanju v Rusiji; zadnji dogodki in Rusiji so bili posledica lačnih želodcev. Ali niste brali? Da bi nas bilo stran? Ne vemo, zakaj. Pošljite nam Vi boljše poročil iz domovine; veselji jih bomo.

J. P. Leadville, Colo. — Pišite več stvarnega, kakor o delavskih razmerah itd., pa bomo radi priobčili. Pozdravi!

Listnica uredništva.

Star naročnik, Virginia, Minn. Ako je v Nemčiji in Avstriji lakotr, ne moremo pomagati; toda resnica je. Ali se bojite resnice? Poročali smo tudi v zadnjem času o pomanjkanju v Rusiji; zadnji dogodki in Rusiji so bili posledica lačnih želodcev. Ali niste brali? Da bi nas bilo stran? Ne vemo, zakaj. Pošljite nam Vi boljše poročil iz domovine; veselji jih bomo.

J. P. Leadville, Colo. — Pišite več stvarnega, kakor o delavskih razmerah itd., pa bomo radi priobčili. Pozdravi!

Listnica uredništva.

Star naročnik, Virginia, Minn. Ako je v Nemčiji in Avstriji lakotr, ne moremo pomagati; toda resnica je. Ali se bojite resnice? Poročali smo tudi v zadnjem času o pomanjkanju v Rusiji; zadnji dogodki in Rusiji so bili posledica lačnih želodcev. Ali niste brali? Da bi nas bilo stran? Ne vemo, zakaj. Pošljite nam Vi boljše poročil iz domovine; veselji jih bomo.

J. P. Leadville, Colo. — Pišite več stvarnega, kakor o delavskih razmerah itd., pa bomo radi priobčili. Pozdravi!

Listnica uredništva.

Star naročnik, Virginia, Minn. Ako je v Nemčiji in Avstriji lakotr, ne moremo pomagati; toda resnica je. Ali se bojite resnice? Poročali smo tudi v zadnjem času o pomanjkanju v Rusiji; zadnji dogodki in Rusiji so bili posledica lačnih želodcev. Ali niste brali? Da bi nas bilo stran? Ne vemo, zakaj. Pošljite nam Vi boljše poročil iz domovine; veselji jih bomo.

J. P. Leadville, Colo. — Pišite več stvarnega, kakor o delavskih razmerah itd., pa bomo radi priobčili. Pozdravi!

Listnica uredništva.

Star naročnik, Virginia, Minn. Ako je v Nemčiji in Avstriji lakotr, ne moremo pomagati; toda resnica je. Ali se bojite resnice? Poročali smo tudi v zadnjem času o pomanjkanju v Rusiji; zadnji dogodki in Rusiji so bili posledica lačnih želodcev. Ali niste brali? Da bi nas bilo stran? Ne vemo, zakaj. Pošljite nam Vi boljše poročil iz domovine; veselji jih bomo.

J. P. Leadville, Colo. — Pišite več stvarnega, kakor o delavskih razmerah itd., pa bomo radi priobčili. Pozdravi!

Listnica uredništva.

Star naročnik, Virginia, Minn. Ako je v Nemčiji in Avstriji lakotr, ne moremo pomagati; toda resnica je. Ali se bojite resnice? Poročali smo tudi v zadnjem času o pomanjkanju v Rusiji; zadnji dogodki in Rusiji so bili posledica lačnih želodcev. Ali niste brali? Da bi nas bilo stran? Ne vemo, zakaj. Pošljite nam Vi boljše poročil iz domovine; veselji jih bomo.

J. P. Leadville, Colo. — Pišite več stvarnega, kakor o delavskih razmerah itd., pa bomo radi priobčili. Pozdravi!

Nadkrilli je za sto let svojo dobo

Father Mollinger, glasovit duhovendzavnik v Troy Hill, Pa. iznenadil je celi svet s svojim čudovitim zdravljenjem

Nekatere dni obiskalo ga je po 10.000 bolnih v njegovi cerkvi na Troy Hill in ga prosilo za zdravniški nasvet.

Father Mollinger

Father Mollinger je imel čudovite uspehe začasa svoje- ga 40letnega delovanja. Bolnikom, ka- terim so se vsi zdravniški odrekli, se je vrnilo zopet zdravje z njegovimi zdravili.

Mollinger Medicine Company je iz- polnila željo blaženega duhovna-zdrav- nika, shraniti so njegove originalne- predpise spisane z njegovim rokopisom in točno po teh predpisih pripravljajo- vsa njegova zdravila, tako da vsak, ki- katerokoli njegovih zdravil naroči, mo- re biti zagotovljen da bo tudi dotično- zdravilo prejel, katero je on dajal svo- jim bolnikom.

1. Father Mollingerjeva toni- na in telesni krepiteľ..... 1 dolar
2. Father Mollingerjevo sred- stvo za bolezi žolodca..... 1 dolar
3. Father Mollingerjevo zdrav- ilo za ženske bolezni..... 1 dolar
4. Father Mollingerjevo sred- stvo za bolezi ledje..... 1 dolar
5. Father Mollingerjevo sred- stvo za bolezi živce..... 1 dolar
6. Father Mollingerjevo sred- stvo za bolezi v krvi..... 1 dolar
7. Father Mollingerjevo maz- ilo za izpuščanje in mazule 1 dolar
8. Father Mollingerjevo zdrav- ilo za hripavost ali osov- ski kašel..... 1 dolar
9. Father Mollingerjevo sred- stvo za padavico (popolno- zdravljenje)..... 2 dolarja
10. Father Mollingerjevo sred- stvo za zlato žilo..... 2 dolarja
11. Father Mollingerjevo sred- stvo zoper žolčni ka- men ali kamen v mehurju 3 dolarje
12. Father Moll

PRVI DNEVI RUSKE REVOLUCIJE.

1. Veliki knez Mihael. — 2. Bivši ruski car Nikolaj. — 3. Ruska carica. — 4. Carjevič. — Razen kneza Mihaela so vsi zastraženi v Carskojem Selu.

Da bodo zadobili čitatelji malo natančnejšo sliko o začetku in poteku ruske revolucije, priobčamo v naslednjem poročilu časnikarskega poročevalca enega najuplivelnejših ameriških listov.

Poročevalec je vse videl na svoje oči in opisuje nemire takole:

— Danes je petek, 16. marca. Danes je ravno osem dni, odkar so se začeli nemiri. Iz nemirov so nastale demonstracije, katerih posledica je bil eden največjih preobratov v svetovni zgodovini.

Vse se je zgodilo tako nepričakovano in se je odigravalo tako hitro od dne do dne, da nihče ne more zadovoljiti o ruski revoluciji prave slike, če ne ve, kako se je začela in kako se je razvijala.

Duma je tedaj prevzela vladne poizke, ko je odstopila stara vlada. Jaz sem bil ves čas v Petrogradu in bom poskušal opisati svoje utise.

Teden prej, predno so se začeli nemiri, je vlada, ki je prav dobro vedela, da manjka kruha, in kateri je bilo znano, kakšne posledice ima lahko to pomanjkanje, pozvala v mesto 10.000 kozakov.

Razen kozakov je imela na razpolago veliko rezervnih gardnih polkov, nekaj drugih polkov, par tisoč rekrutov, ki so bili ravno kar dospeli v kasarne, ter policijo in žandarmerijo.

Prve kozake smo videli v sredo na Nevskem Prospektu. Bili so po trije in trije skupaj ter so patrolirali gori in doli.

Med tem so bili delavci v nekaterih tovarnah zastavljali. Vrste ljudi, ki so čakali pred trgovinami na živila, so postajale vedno daljše. Veliko trgovin je bilo tedaj že zaprtih.

V četrtek je bilo kruha še veliko manj kot pa v sredo.

Pred kazansko katedralo je začelo par govornikov protestirati proti draginji in pomanjkanju. Okoli njih se je zbrala precejšnja množica ljudi, ki so navdušeno pritrdjevali. Tedaj so pa prišli kozaki ter prepodili ljudstvo s tratorja.

Ljudje so se mirno umaknili, in reči moram, da so se tudi kozaki še precej lepo obnašali.

Jaz sem se zatem odpravil v duno. Tam so razpravljali poslanci, na kakšen način bi se razdelilo med ljudstvo moko.

Nekaj časa sem poslušal, krog petih popoldne sem se pa odpravil na Nevski Prospekt. Tam so se vršile že nove demonstracije.

Ljudje so le bolj pomalem dajali duška svojim željam. Večnoma so poslušali govornike kot sem jih poslušal jaz. Kozaki so — mirovali.

Ker se pa ljudstvo le ni hotelo raziti, je napravila policija s precejšnjo silo pot.

Takrat sem bil prepričan, da hoče policija provocirati nemire. Ljudje niso nič protestirali, ampak so se mirno razšli.

V petek se je zbrala množica na Nevskem Prospektu bolj zgodaj kot ponavadi. Malo pred poldnevem sem stal na stopnicah katedrale ter gledal kozake, ki so si prizadevali napraviti red ter izprazniti cesto.

Že prej sem slišal, da so začeli študentje simpatizirati z demonstranti. Tedaj sem se pa prepričal, da je res tako. Med demonstranti je bilo vse polno dijakov, katere sem lahko spoznal po zelenih kapah. Demonstranti so postali malo pogumnejši in so že naglas protestirali proti draginji.

Opoldne sem zagledal prvo rdečo zastavo.

To je bilo malo prej, predno so začeli kozaki živahneje jezdit po cesti. Kozaki so bili precej obzirni, dočim je policija zelo surovo postopala.

Popoldne se je pomikala velika množica po Nevskem Prospektu. Ljudi je bilo toliko, da so zavstavili promet cestnih železnic.

Oh šestih zvečer se je čisto mirno odpravilo tisoč demonstrantov k kolodvoru Nikolaj-Moskva.

Jaz sem se vrnil v svoj hotel. Prepričan sem bil, da bi vlada lahko preprečila vse demonstracije in nemire, če bi dala ljudem dovolj kruha oziroma moke.

Pogovarjal sem se z raznimi člani dune, ki so mi marsikaj zapuili. Še danes lahko z mirno vestjo rečem, da so si na vse načine prizadevali preprečiti revolucijo.

I.

V soboto je dospela situacija do vrhca.

Protesti so postajali vedno glasnejši, na glavnih ulicah se je zbiralo vedno več ljudi. Promet cestnih železnic je bil že od prejšnjega jutra vstavljen.

Človeku je bilo težko priti preko ulice. Jaz sem bil zelo presenečen, ko sem videl, da ljudstvo tako navdušeno pozdravlja kozake. Kozaki so imeli še vedno puške na hrbtu in to se je ljudstvu dopadlo. Policija je namreč že veliko prej z golimi sabljami napadala demonstrante.

Med enajsto in dvanajsto uro je začela policija poditi ljudi s tratorjev. Vsak, ki je prišel v bližino policije, jo je dobil po glavi ali plečih.

Tedaj se je začela množica razburjati. Ljudje so metali na policije vse kar jim je prišlo pod roko. Večinoma so letele steklenice, pa tudi druge stvari.

Ker je razburjenost naraščala, so vojniki ustrelili. Tekom dveh ur sta padli dve salvi. In tedaj sem izprevidel, da je situacija skrajno resna. Čelo popoldne sem se prepiral med množico. Policija je razkropila ljudi, toda takoj zatem so se zopet skupili. Med množico je bilo vedno več rdečih zastav.

Jaz sem se trezno zamislil v situaciji in sem prišel do zaključka, da le pa policija izziva ljudstvo, ne pa ljudstvo policijo.

Kozaki so bili mirni.

Pri kolodvoru sem celo videl, da so ljudje začeli napadati policijo in da se kozaki niso niti ganili. To je bilo vsekakor dobro znamenje. Kljub temu, da je bilo mnogo oseb mrtvih in veliko ranjenih, se je množica ob mraku razšla.

Popoldne se mi je zdelo, da situacija na Nevskem Prospektu nima prave revolucionarne podlage.

Odnarjal sem se bil v delavski okraj Viborg, kjer sem videl dolgo vrsto delavcev, ki so stali po cestah. Delavci so mirovali. Tamir je name bolj uplival kot pa nemiri na glavnih petrogradskih ulicah.

V nedeljo je bilo v mestu skoraj ravno tako kot v soboto. Ko se je bila zopet zbrala množica, se mi je zdelo, da bi policija prav lahko preprečila nemire, če bi zaprla glavne ceste. V meni se je vedno bolj utrjevala misel, da ima policija nalogo provocirati nemire.

Po dnevi so se vršili na vseh krajih nemiri in večji in manjši spopadi. Množica se je takoj zatem zbrala, kakor hitro je bila razkropljena.

Vsako, s komur sem govoril na cesti, mi je rekel, da je to zadnji dan demonstracij, češ, da je dospelo v mesto dovolj hrane in kruha.

Popoldne so začeli vojniki nabijati po hišah plakate. Poveljnik Kabalov je naznanil, da bo vojaštvo s silo pregnalo vsako skupino ljudi.

Tedaj sem vedel, da je vse to le provokacija, in kmalo se je izkazalo, da se nisem motil.

Po celem Nevskem Prospektu so se vršili spopadi. Gruče so postajale manjše, napadi so bili vedno silnejši.

Skoraj neprestano so padali strelji. Streljali so infanteristi, policija in civilisti. Na tratorjih je ležalo precej trupel. Proti večeru ni bilo nikjer videti nobenega kozaka. Najhujše streljanje je bilo med Sedavaja in Fontanka prekopom. Tam se je posluževalo vojaštvo streljnih pušk.

Ljudstvo je začelo izgubljati pogum. Le nekateri so bili še toliko srčni, da so hodili po ulicah in odločno protestirali proti ravnanju vojaštva.

Ob osmih zvečer je že policija zavladala situaciji. Po mestu je zavladal mir. Jaz sem se čutil popolnoma varnega in sem odšel v francosko gledališče.

Ko sem se vračal o polnoči preko Nevskega Prospekta, so mi povedali ljudje, da so napadali vojniki policijo, ter da vojniki niso hoteli streljati na množico. Spat sem šel ob treh zjutraj. Kmalu zatem me je prebudilo močno streljanje. Vstal sem, se hitro oblekel in odšel na cesto. Toda naprej nisem mogel: policija mi je zastavila pot.

Ob devetih zjutraj sem izvedel, da so vsi mostovi, vodeči preko reke zavrti. Obkrožili so hoteli s tem preprečiti delavcem dohod na Nevski Prospekt. Povedali so mi tudi, da so se vojniki spopadli v okraju Viborg.

V tem okraju se nahaja duma, skoraj vsa poslaniška poslopja in veliko vojašnice.

Opoldne sem odšel iz sredine mesta. Po vseh cestah so se poznali sledovi boja. Okrvavljen sneg je jasno pričal, kje se je vršil boj. Videl sem le par policistov na kotlih in nobenih vojakov. Streljanje se je slišalo samo še iz Litenji-Prospekta.

Moral sem iti skozi več stotin vojakov, ki so stali v vrstah in nameravali streljati na gručo ljudstva, ki se je zbralo pred arzenalom. Dospel sem na Juršaskajo cesto sem opazil nekega mladeniča, ki je imel na rami puško. Videl sem tudi dva vojaka. Eden je imel pri sebi samo bajonet, drugi pa častniško sabljo.

V ameriškem poslanstvu so mi povedali, da so se začeli vojniki puniti. Odpravil sem se proti dumi. Medpotoma sem srečal več vojakov in obojestrnih civilistov. Videl sem tudi par avtomobilov, v katerih so bili vojniki in civilisti.

Pri vsaki gručo vojakov so se avtomobili vstavili. Vojaki so nagovarjali svoje tovariše, naj se pridružijo vstaji. Še predno sem dospel do poslopja dume, sem vedel, da se nahajam v mestnem okraju, katerega kontrolirajo revolucionarji.

Moč revolucionarjev je rasla od minute do minute.

Po ulicah je bilo vedno več rdečih zastav. Pred duno je bila zbrana velika množica ljudi, ki je prigovarjala poslancem, naj nastopijo proti vladi.

Vračajoč se proti ameriškem poslanstvu, sem videl samo obojestrne civiliste. Na nekem trgu je bilo več kot tisoč delavcev, ki so preiskuševali svoje puške.

Revolucionarji so objemali one vojnake, kateri so se jim pridružili. Na svoje lastne oči sem videl, kako se je nek kavalerijski general, ki je načeloval oddelku strojnih pušk, pridružil revolucionarjem.

Ob pol šestih sem prišel k prekopu Moika, odtam sem se pa vračal krog šestih proti hoteli Francie. — Nikjer na ulici ni bilo videti nikakega policista.

Tedaj je prišel mimo hotela Astoria nek gardni polk z grobno na čelu. Pozno vnoč so se vršili po cestah boji med revolucionarji in vladnimi četami. Pozneje sem izvedel, da se je oni gardni polk, katerega sem videl pri omenjenem hotelu, pridružil revolucionarjem.

Policija si je poiskala zavetišča na straneh in streljala na revolucionarje, toda tudi odtam se je mala kmalo umakniti.

Že drugi dan so bili živili cenjejši. Na neki trgovini sem videl napis:

— Surovo maslo, ki je stalo pred revolucijo štiri rublje, stane zdaj 60 kopeč.

(Konec prihodnj.)

Širom Amerike.

Pri Peru, Ind., udarila je strela v središču farmerja Earl Agnessa in zažgala.

Zgorelo je 23 krav, 6 konj in mnogo poljedelskih strojev. Škodo cenijo na \$6000.

Tudi pri Bloomington, Ind., napravila je huda ura precej škodo. Observatorij univerze je bil precej poškodovan in spalnica Delta-Gamma društva razbita. Hiši Jos. Hemmela odnesel je vihar streho.

34 let stari, George Johnson, ki se nahaja sedaj v okrajni bolnišnici v Rushville, Ind., in ki je s 15 leti od doma pobegnil in se potem celih 19 let klatil po Ameriki kot tramp, je dobil sedaj od svojih sodnikov iz South Amboy, N. J., poročilo, da je bogata teta umrla in njega postavila glavnim dedičem. Pismu je bil priložen tudi denar, tako da se je bivši vagabund podal takoj lahko domov.

Roparji ukradli so v Narodni banki v Green Forks, Ind. svoteo \$8000.

Senat države Iowa sprejel je enozasledno resolucijo, s katero dolže armado Združenih držav in vojni department "neameriškega ravnanja", dolže častnike, da "so poskušali diskreditirati in uničiti narodno gardo."

V resoluciji protestujejo proti odredbi armadnega auditorja, da mora moštvo 3. pehotnega Iowa polka samo plačati uniforme, katere so nosili pri vpoklicu junija 1. 1. medtem ko so ostali dobili uniforme od države Iowa.

Resolucijo so poslali predsedniku, vojnemu tajniku in članom kongresa.

Grozen požar je divjal v petnadstropnem poslopiju General Grocer Co. v Detroit, Mich. Vsi poskusi, pogasiti ogenj, so bili zaman, ko se je vnelo več sto zabojev z žveplenkami. Škoda znaša \$250.000; kako je ogenj nastal, se kakor navadno, ne ve.

Des Moines, Iowa. — Policijski načelnik in državni pravdnik sta odredila, da mora vsak, ki si naroči alkoholne pijače sam iti po nje na železniško postajo ali pa na ekspresni urad. To jima pa pozneje ni zadoščalo. Sedaj zahtevata še, da mora vsak sam iti po nje s svojim vozom ali svojim avtomobilom. — Uslužbenec ekspresnih družb ni dovoljeno razvažati opojnih pijač, tudi če bi adresat, naročnik sam sedel na vozu.

Marshalltown, Iowa. — 17-letni ponarejalec denarja, Harold Benny, katerega so zasačili v Minneapolisu, dobil je 15 let ječe, vsled mladosti pa so ga postavili pod parolo.

Maskatna, Iowa. — 26-letni Ch. Welch hotel je priti s svojim avtomobilom čez zmrzlo reko, pa se je v sredi vrtel. Z njim se je peljal tudi 14-letni C. Briegel. Utonila sta oba. Avtomobil pa so našli na dnu reke nasproti Montpelier.

Lincoln Neb. — 1. marca je preteklo 50 let, ko so sprejeli takratni teritorij Nebraska v zvezo držav. 1. marca 1867 proglašil je predsednik Jackson teritorij kot del Združenih držav. Država Nebraska štela je takrat 75.000 prebivalcev, mesto Omaha je imelo 5000 duš. Voiti in parniki so bila prva prvotna transportna sredstva, po katerih je bilo mogoče priti do Omaha in sredozapada.

Država Nebraska je sedaj ena najboljših in najbogatejših poljedelskih držav.

Strela je udarila v farmersko hišo Jakoba Kiemlerja, pri Alamo, Mich., razbila okna, prekulila ognjišče in napravila še precej druge škode. Ubit k sreči ni bil nihče.

Ely, Minn. — Miss Francis Seeliskar podvrzla se je pred kratkim v tukajšnji bolnici operaciji. Nahajala se je v zelo opasnem stanju, toda zdravilje se ji je obrnilo sedaj na boljše in upati je, da kmalu popolnoma okreva.

Zvezno prizivno sodišče v San Francisco, Cal. odredilo je v zadevi Ralph K. Blaka in Dr. Thom. Addisa, ki sta bila obsojena, da sta kršila nevtraliteto Združenih držav vsled rekrutiranja vojakov za Anglijo, novo obravnavo.

Risi so pokončili tekmo začinj tednov mnogo divjih ovac v okrožju Mount Genessee v Colorado. Priredili so končno lov na rise in dva ustrelili.

Duluth, Minn. — Pri poslednjih avtomobilskih dirkah na jezeru Superior zgodilo se je več nesreč. Ena je zahtevala mlado življenje. Med gledalci je bil tudi devetleten Maks Lent. Seveda je bil kakor vsi drugi ves razburjen in zmeden. Da bi se izognil dvema avtomobiloma, ki sta dirjala vsak od nasprotni strani, begal je sem in tja. Jeden ga je podrl na tla in ga potem še vlekel kakih 50 čevljev s seboj. Potegnili so ga izpod avtomobila in mislili pričetkoma, da je mrtev. Kmalu so opazili, da je še življenje v njem in hiteli z njim v bolnišnico, pa je med potjo umrl.

Njegov oče in mati sta bila med gledalci, pa nista vedela, da se je ravno njeni sin ponesrečil, dokler nista prišla domov.

Šoferja ne zadene nikaka krivda pri nesreči; njemu ni preostajalo, kakor trdijo vsi, nič drugega, kakor povoziti dečka ali pa zavoziti med gledalce, da bi bila nesreča še večja.

Chicago, Ill. — Policija išče tatove — kakor vedno brez uspeha, — ki so ukradli dragulje v vrednosti \$15.000, katere je poslala neka newyorška tveška semkaj po ekspresu.

Tatvina je prava zagonetka.

Mrs. R. Sears hotela je svojo hišo, ki leži na enem bregu Gage jezera, "premuftati" na drugo stran. Kontraktor je seveda izbral najkrajšo pot, namreč čez zmrzlo jezero. Do sredine je šlo vse po sreči, tu se je pa nasmrkat vrt led in hiša je zadržala v globoki. Po parlorjih itd. krasne poletne hiše se bodo sedaj lahko zabavale ribe.

V vojniškem uradu pričela se bo te dni prodaja predmetov, od katerih ni bila plačana colnina, največ je slammikov. Tisoče tucatov slammikov je bilo importovanih, a ker ni nikdo plačal colnine, je vlada vse zaplenila. Kdor bi največ sedaj zanje dal, jih bo pa dobil.

Uradnik Smietanka pravi, da so prav krasni klobuki, in da bodo šli gotovo za nizko ceno; mnogo je prav modernih, poslanih sem iz Francije.

M. Fisherovi je bilo nedavno ukradenih draguljev v vrednosti \$12.000, in po tatu ni bilo ne duha in ne sluha. Sedaj je naznanil ruski konzul v Detroit, Mich., A. Volkov, da je tat pobegnil v Rusijo z dragulji in da so ga v Petrogradu prijeli, kjer so ga radi tatvine obsodili na dve leti ječe. Dragulje pa so poslali sem in jih Fisherjeva dobi kadar ji drago, samo da podpiše potrdilo.

John Prochowski, kateremu očita policija celo vrsto tatvin med milijonarji na Lake Shore Drive, je stal pred kratkim pred sodnikom Pama. Prochowski ni ničesar tajil in ko je poročnik Paleczinski, ki ga je aretoval, pričal in se ni mogel na vse podrobnosti spomniti, ga je na nje opozoril.

Na vsa vprašanja je odgovarjal prav mirno in priznal vse, kar so hoteli od njega vedeti. Obsojen je bil radi 4 obtožb in kazen je določena na 5 do 20 let. Ker mora pa vsako obsodbo jedno za drugo odsesti, treba mu bo sedeti 20 let, ako vzamemo najmanjšo kazen za mero.

Njegovi tovariši, ki so mu pomagali krasti, pridejo pozneje na sodbo. Prochowskija pa odpeljejo takoj v Joliet ker mu policija ničesar ne zaupa.

Trije tatovi so vnoči vrtli v Parkway Tearrom na London in Superior cesti. Pazažik jih je pa presenetel. Potegnili je revolver, a hitreji kot on so bili tatovi, vrgli so se na paznika, mu vzeli revolver in kolev in mu rekli, da naj hitro izgine. Tega si ni dal dvakrat reči, tekel je kakor so ga noge nesle dokler ni našel policaja. Ko se je pa z njim vrnil, so bili tatovi s svojim delom že gotovi in pobegnili.

SLOVENSKO

podp. društvo **sveto Barbara**

NA KREDITIRANJE DRŽAVE SEVERNE AMERIKE

Sedei: FOREST CITY, PA.

Inkorporirano dne 21. januarja 1903 v državi Pensilvaniji.

GLAVNI URAĐNIKI:

predsednik: F. S. TAUCHER, 674 Ashby Ave., Rock Springs, Wyo.
Podpredsednik: JAKOB DOLENC, box 181, Broughton, Pa.
tajnik: FRANK PAVLOVIĆ, box 647, Forest City, Pa.
pomočnik tajnika: AVUGUST GOSTIŠA, box 310, Forest City, Pa.
tagajnik: JOSIP MARINČIČ, 8805 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
Zaupnik: ANT. HOČEVAR, RFD. No. 2, box 111/2, Bridgeport, Ohio.

NADZORNI ODBOR:

Predsednik nadz. odbora: JOSIP PETERNEL, box 95, Willock, Pa.
nadsornik: JERNEJ HAFNER, box 95, Federal, Pa.
nadsornik: IVAN GROŠELJ, 885 E. 137th St., Cleveland, Ohio.

POROTNI ODBOR:

Predsednik porot. odbora: MARTIN OBREŽAN, box 72, E. Mineral, Kans.
1. porotnik: FRANK TEROPČIČ, R. F. D. No. 3, box 146, Fort Smith, Ark.
2. porotnik: JOSIP GOLOB, 1916 So. 14th St., Springfield, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. JOSIP V. GRAHEK, 848 E. Ohio St., Pittsburgh, Pa.

Uradno glasillo: "GLAS NARODA", 82 Cortlandt St., New York, N. Y.

Cenzura društva, ostroga njih uradniki so naprošeni poljiti vse do-
gode direktno na glavnega tajnika in nikakor drugače. Denar naj se pa po-
stavi edino potom poštini, ekspresnih ali bančnih denarnih nakaznic, nikar-
kor pa ne potom privatnih čekov, na naslov: Frank Pavlovič, Farmers
& Miners National Bank, Forest City, Pa.

V slučaju, da opazijo društveni tajniki pri poročilih glavnega tajnika
kake pomanjkljivosti, naj to nemudoma namantijo uradu glav. tajnika, da
se samore napako popraviti.

TURKI.

Iz Azije so prišli po letu 1200., pečet in podpis. To znamenje, tu-
tam od zehoda Kaspijskega jezera
sem. Pasi so čede. Peljal jih je
Soliman (Sulejman), umrl je ob
Efratu, njegov sin Ertogrul je
šel naprej, dali so jim pašnike v
Mali Aziji, postali so sosedje Gr-
kov. Sin Ertogrula, Osman
(1288—1326), si je nadel ime
"emir", knez; še sedaj pravimo
Turkom Osmanu, po Osmanu. Ro-
mali so k njegovemu grobu, za
začetnika turške slave ga imajo.

Sledil je Urhan (1326—1359),
prestolico je prenesel v malo-
azijsko mesto Bruso, južno Cari-
grada, približal se je bizantinske-
mu glavnemu mestu, in je pravi
narodni junak Turkov. Razdelil
je državo prav po vojaško v san-
džake; sandžak se pravi zastava.
Najboljše vojake so dobili Turki:
od kristjanov; ujeti krščanski
mladeniči so morali pristopiti k
veri Mohameda, vrgli so jih vo-
jaško, imenovali so jih "nova čet-
ta", turško jeni-čeri, od tod jani-
čari. Vsakih pet let so morali pri-
peljati v krščanskih občinah vse
dečke, stare nad sedem let, roči-
mo v obično hišo, odbrali so
najlepše in najkrepkeje za sul-
tana novo službo; postali so jani-
čari. Poleg janičarov imamo tudi
turške vojake, spahi imenovane.
S tem ljudem krvnim davkom so
Turki najbolj oslabili rajo, kakor
so nazivali kristjane; raja je isto
kot črda. Osmanov je bilo malo,
na ta način so se krepili, pa tudi
vsak drug je lahko postal Osman,
kdor je pristopil k islamu, veri
Mohameda, velikega preroka.
Zlasti veliko Bošnjakov in Alban-
cev je prestopilo, da jim ni bilo
treba plačevati velikih davkov in
da so sploh imeli kaj veljave.
Mohamedani so odšli samo de-
setino, kristjani tudi, vrh tega pa
še harač, davek na osebo, najem-
nine, morali so tlačiti itd.

Sultan ima tudi naslov padisai-
t. j. čuvajoči kralj. Ker so bili
Turki v začetku pastirji, so razni
izrazi vzeti iz njihovega prvotne-
ga življenja. Največji sotor med
pastirji je imel poglavar, in če je
kdo hotel k njemu, je moral skoz
vrata, višja kot so bila druga, za-
to so imenovali stan glavarja kar
"visoka vrata"; to ime se je o-
hranilo in še sedaj rabimo za se-
dež vlade izraz "visoka porta"
(porta = vrata). In ker so sedeli
svetovaleci v sotoru na blazinah,
divanih, imenujejo se danes seje
vladarjev "divan".

Sotor ima štiri droge, ki ga dr-
žijo kvišku; štirje stebri države
so: štirje vezirji (na čelu veliki
vezir) za upravo, dva kadiaskera
za vojaštvo, štirje defterdari za
financo, ničandžiji so pa tajniki in
izvršujoči sultanova povelja, fer-
mane, ter jim prisilnoje sultanov
podpis, tugo. Ko je sultan Mu-
rad sklepal neko pogodbo z re-
publiko Dubrovnik, pisati pa ni
znel, četudi je bil sicer jako brih-
na glava, je pomotil celo roko v
črnilo in jo pritisnil na papir kot

tranzjo Azijo. Turki pridejo na-
zaj, Lazarevičev naslednik Bran-
ković izgubi domalega vso zem-
ljo. Združijo se Poljaki, Ogrji,
Srbi, Bošnjaki, Albanci, Bolgari,
bijejo bitko pri Varni (1444), iz-
gubijo jo, končano je. Mohamed
II. (1451—1481) vzame po groz-
nem klanju Carigrad, 40.000 ljudi
je pomorjenih, 50.000 jih odpe-
ljejo v sužnost, sultan se imenuje
"el Ghazi", osvoboditelj. Bolgarije
že tak ni več, Srbija postane leta
1459, turška pokrajina, leta 1462,
pade zadnja slovenska država na
balkanskem polotoku, Bosna:
kralja Tomaševića ujamejo in ga
obglavijo.

Samo visoko tam gori v Zeti —
Črna Gora od leta 1455, naprej —
se ponosijo slovenski sinovi niso
uklonili turškemu jarmu. Po Du-
šana Silnega smrti jim vlada rod-
bina Balšićev, potem pa pod he-
nečansko nadoblastjo Crnojevič
do leta 1516. Ko se je drugi Crno-
jevič priznal za turškega namest-
nika, so se Črnogorci obrnili na
svojega vladika, na škofa, in pod
njegovim vodstvom branili svo-
bodo, narod in vero, nikdar se ni-
so vdali!

Ni prostor tu govoriti o bogati
stari bolgarski in srbski literatu-
ri, omenimo naj, da je starobol-
garskega (staroslovenskega) zelo
vplivala na sosedo; do 18. stoletja
je bila državni in cerkveni jezik
pri Srbih, Bolgarih in Rusih, celo
pri Rumunih. Carja Simeona ime-
nujejo stvaritelja bolgarske lite-
rature, znana je njegova "Zlata
struja", njegov "Zbornik" itd.
Bolgarske cerkev je pa po padcu
Trnovega (1393) prišla zopet v
popolno odvisnost od Grkov. Ko
je Mohamed II. po l. 1453. pri-
znan grškemu patriarhu nekako
svetno gospodarstvo nad rajo, je
v Bolgariji vzrastlo silno sovra-
stvo do vsega grškega.

Najtemnejši čas v zgodovini
krščanskih narodov na Balkanu
je bilas turške vlade, ko niso izgu-
bili samo svoje politične samo-
stojnosti, ampak skoro tudi zave-
danje svoje narodnosti. Brez pra-
vice je ječala raja pod groznim
davčnim pritiskom. Dajati so mo-
rali otroke, ki so postali pozneje
najljutjeji sovražniki staršev, ni-
kjer niso dobili pravice, slednjeji
je tudi niso več iskali. Ni čuda,
da je vsled neprestanega zatira-
nja in zaničevanja zamrl nekdan-
nji vojaški in junaški čut, da so
se ljudje vdali v suženjsko, topo
brezčutnost; najdivjejši, oni, ki
so najbolj hrepeli po svobodi,
so se umaknili v nedostopne gore
in gozdove, hajduki jim pravimo.
Vstajali; oni so prvi boritelji za iz-
gubljeno prostost.

Grki so imeli gotove predpravi-
ce in so bili takorekto država v
državi. Patriarha je imenoval sul-
tan, imel je tudi svetne pravice,
ne samo cerkvenih. Ni pa bila gr-
ška cerkev zadovoljna v Grki, šla
je naprej, hotela je sprejeti v
svoje narode tudi Slovence. Slo-
vani takrat niso bili več narod,
ampak samo skupina ljudi, zati-
rana na vseh straneh. Ni bilo tur-
ko Grkom, zaslužniti si to pleme-
že; bode slava slavna med kozaki,
med tovariši, med vitezi, med do-
brimi molodci (junaki); ki se je
razširjala po stepi in lesnem šu-
mstvu po celim svetu, med ljud-
stvom carskim, narodom krščan-
skim, vojsko zaporožsko, donsko
in ljudstvom dneperskim, nizo-
vim na mnogih letih, do konca ve-
ka! (Po narodnih maloruskih
pesmih.)

Hrana Zaporožcev je bila jako
prosta; izmed njihovega posebe-
ga živčja je treba omeniti sala-
mah, rženo testo ne dosti pre-
kvašeno in pa posušeno, katero
so jemali s seboj največ na po-
morska četovanja; tetero, juho iz
ržene moke; tjuro, suhar (posu-
šeni kruh) na drobno semlet ter
prekvašeno in omešeno s konopnim
oljem ter soljo. Najljubša jed pa
je bila pšenova kaša, vsled katere
so se imenovali vsi kozaki ku-
harji kaševari. Ta je bil "na raz-
um ne bogatyj, kto miž (med)
kozakami ne byvaj i kozačkoj
kašy ne jidaj". Kazun tega so
imeli posušene ribe, bravčje (pre-
čiščene) meso, suhar in drugo.
Burlacki (junaški) obed je bil
cele general Tekeliju všeč, ki je
neki "vsega se najel ter potem
po kozaki v inu in medice se na-
pil". Da, res — po kozaki; kajti
tovariši niso pili, ampak izlivali
vase medico in slavnino vodko
ali horilko (koje boljše bažo so
imenovali okovitijo, po latinskem
aqua vita) in vereniho, kuhano iz
žganja, meda in korenin. Dokler
so imeli denar ali drugi plen, so
neizmerno hujali (zapravljali),
kar je kozak "zarobljav, to je te
propyrvaj, a jak zahuljav, muzy-

Bilo je pa nekaj domoljubov,
ki jim je bil narod na vseh drag,
vedeli so, kaj ga more rešiti: spi-
sovati so začeli knjižnice za ljud-
stvo, pisali so tudi zgodovino ne-
kdanjših časov in z ljudstvom jo-
kali na grobovih Simeona in Aze-
nor. Čitali so in čitali, spoznali
so, da so bili nekdanj mogočen na-
rod, pred katerim se je nepresta-
no tresel Carigrad sam, raslo je
sovražstvo do Grkov in s tem vred
do Turkov.

Srbi so bili kolikortoliko na-
boljše, ohranila se je vsaj doma-
ča junaška pesem, pala je o Du-
šanu, Lazarju, o domnevanem
kraljeviču Marku.

Vojniška republika zaporoških kozakov.

Češki spisal J. Perwolf.

Znamenita so četovanja Zapo-
rožcev na Črnem morju. Na lah-
kih ladjah — čajkah (dubih) —
ki je bila vsaka 60 čevljev dolga
in 10—20 čevljev široka ter pre-
skrbljena mesto s kompasom z o-
bimnimi vesli (12 in še več), s 5—
6 lahkiimi topovi (falkonei) in
50—60 kozaki, so splovili po
Dneptru okoli turškega Očakova
ponoči na Črno morje. Z veliko
urnostjo, prej, nego se je razlegel
krik preplašenih bisurmanov:
"Allah, Allah! Kozaki so prišli
na Črno morje!", napadali so
pobrezna turška in maloazijska
mesta; sultanovi vojaki so dobili
Varno, Kaffo, Sinope, Trapezunt
in druge že v ognju in z bližnjo
okolico poplajene in poropane.
Čestokrat so privahali celo v Ca-
ristograd (Stambul), kateremu so
"sečili ognjeno košuljo" (sraj-
co), kakor so sami dejali, namreč
zažgali so predmestje. — Včasih
je jim je precej slabo sponeslo,
ko je nastal vihar, "na črnem
morju, na belem kamenu sivi so-
kol večji in tuguje; žalostno se
počuti, na Črno morje skrbno se
ozira, da se na Črnem morju sla-
bo godi, da so na nebu vse zvez-
de otemnele, polovico meseca
mraki pokrili; a od juga bujni
veter piše, a po Črnem morju pro-
tivno valovje nastaja, čajke ko-
zaške ne tri dele razbija; eden
del je vzel, v zemljo turško ga
zanese, drugi del je pogotnilo
žrelo Domave, a tretji, kje se na-
haja? V Črnem morju se potap-
lja!" (Pesem o pomorski vojni
Hrička Zborovskega okoli leta
1580.), ali pa je vojniška ladja
turška s streljanjem večino čajk
umčila.

Na taka četovanja so hodili bo-
disi na povelje maloruskih het-
manov, ali pa iz lastne volje, ne
maraje prav nič za pogodbe, ki so
bile sklenjene med Poljsko in
Turčijo. Največja četovanja so se
vršila za maloruskih hetmanov
Bogdanka (okoli leta 1575) in
Petra Kunaševiča Sahajdačnega
(v začetku 17. stoletja). Če so
našli na povratu dnepersko ustje
zastraženo, vlekli so čajke, bodisi
po suhem nekoliko milj nad Oč-
akov, kjer so jih spustili v Dnje-
per, ali pa so splovili v Azovsko
morje po Donu, gori, po Samarku
v Dnjeper in skozi vodopade so
prišli do "matere Siče". Oboga-
teni z obilnim plenom, za katerega
so začeli "hulati". Seveda je
padlo mnogo kozakov na vsakem
četovanju, pa vsaki si je želel ta-
ke slavne smrti med svojimi to-
variši, ki so takoj "suho zemljo
kopali, s čapkami, obleko prst iz-
grebali, njemu gomilo nasipali, iz
sedemdeset puške streljali, v tro-
bente žalostno poigravali, slavo
kozaško hvalili". Res, to ni bila
majhna slava, katero opevalo na-
rodni pevci: "ne umre; ne pole-
že; bode slava slavna med kozaki,
med tovariši, med vitezi, med do-
brimi molodci (junaki); ki se je
razširjala po stepi in lesnem šu-
mstvu po celim svetu, med ljud-
stvom carskim, narodom krščan-
skim, vojsko zaporožsko, donsko
in ljudstvom dneperskim, nizo-
vim na mnogih letih, do konca ve-
ka!" (Po narodnih maloruskih
pesmih.)

O zgodovini Zaporožcev tukaj
le kratko omenimo v boljše raz-
umeenje prejšnjega.

Začetek zaporoškega bratstva
sega v čas navala Mongolcev v
13. stoletju; maloruski ljud, beže
trumoma pred krutim zatiranjem,
napravil si je v oddaljenih po-
krajinah okolo dneperskih vodo-
padov, ki so bile že v 10. stoletju
zbirališče vsakovrstnih druhal
potikačev, nagloma nekako dru-
štvo, o katerem pa noter do 16.
stoletja skoraj ni nič omenjeno.
Sele v začetku omenjenega sto-
letja pokaže se nam ravno na me-
ji male Rusije, takrat poljske,
popolnoma urejeno bratstvo. Se
jedi to zgodilo po izgledu husit-
skih trum, ali kako drugače, do-
kaže šele daljše preiskavanje. Pr-
va znamenitost kozaška junaka
sta bila Ostab Dačkov in knez
Dimitrij Višņovecki. Takrat je
tudi nastalo ukrajinsko kozaštvo,
bržkone osnovano po izgledu siči-
nih Zaporožcev, radi katerih si je
slavni poljski kralj Stefan Batory
(1575—1586) enakih zaslug pri-
dobil, kot zaradi prvih. Za njega
so se oslavlili hrabri zaporoški to-
variši kot pomorska vojska (pod
atamanom Nečajem) v bojnih za-
početjih maloruskega kozaškega
hetmana Bogdanka. Ta krasi so-
glas med Zaporožci in Poljaki je
razdel Batoryjev naslednik, Zig-
mund III., Šved, je začel v mali
Rusiji preganjati spomavalce
pravoslavne vere ter siloma širi-
tijo z latinsko cerkvijo. V straš-

ki najmav". A kaj bi delal tova-
riš Zaporožec celi bažji čas poka-
ja na Siči? Zakaj bi ne hulal za
moskalske karbovance, ljaške čer-
vonce in bisurmanske piastre, ka-
tere je kakor pridobil, tako za-
pravil? Saj ni imel nobene druž-
ne, nobene ljubeče žene in otrok,
s katerimi bi se mimo boja tešil.
Včasih je tudi zaplesal "kozaka"
— pa kaj hoče ples brez žensk,
kojih včasu niti postavte ni po-
znaval, imajoče "volavke" (čaplje)
za ženske, pred katerimi je neki
bežal, kot pred žilimi duhovi, —
v divjih skokih so se razodevali
samo bojni pohodi in pomorske
bitke.

Ker je bil boj glavno opravilo
in preživetje celega Zaporožja, ni-
so se mogle gojiti ter širiti vede
in nauki med divjimi Sičevci. Samo
duhovni, šolski ataman in
vojskna kancelija so bili zastop-
niki literarne vednosti na Zapo-
rožju. Pisarji, popoviči (sinovi
popov) in "gramotni" (znajoči
brati in pisati), ubežniki poljski
in ruski so bili odgovorjeli v siči-
ni šoli; listine so pisali v malo-
ruskem jeziku, pa v oglejenem,
popolnoma poljsko-kancelijskem
slogu. Akoravno niso bili Zapo-
rožci v slovstvu izobraženi, imeli
so vendar veliko spoštovanje do
moj izurjenih pismenosti, v že o-
menjeni dumi o Zborovskem (pri
Maksimoviču "Črnemorski vi-
har") govore kozaki popovič A-
leksij, ki se je priznaval velikega
grešnika, tako-le: "Ti sveto
pismo v roke jemlješ in čitaš, nas
proste ljudi v vsem dobrem po-
učuješ, kako, da imas največ gre-
hov izmed nas nad seboj?" Neiz-
urjeni v pismenosti, zaznamovali
so svojo zgodovino, svoje ču-
te, tugo, gorje in radost v pre-
krasnih dnuah in pesmih, najvaž-
nejših virih k poznavanju njih
duha, kojih je že mnogo na svet-
lu v zbirkah Sreznjevskega, Ma-
ksimoviča, Metlinskega i. dr.

Domače življenje Zaporožcev
je jako zanimivo in natančno po-
pisal stari Zaporožec Nikita Le-
ontjevič Korž, starec že več nego
100 let star, proti koncu 18. sto-
letja v velikoruskem jeziku. Me-
moiri ali spomini ti so bili izdani
v Odesi po nadškofu Gabrielu. Iz
prvočnih knjig slika Zaporožje
jako dobro Mihael Glisinski v
"Znacenje i wewnetrnye žycie
Zaporoža" (v Warszawa 1852)
in Skalkowski "Hystorya nowiej
Sieczy" (v Odesi 1846). Razum
tedaj podavajo Beuplan, Starowski,
Engel, Sreznjevski in drugi več
ali manj tvarine. — Tukaj je tre-
ba opomniti, da je za novejših
dob Solovjev razglasil zaporoško
republiko za samo druhal razboj-
nikov, čemur se je sicer slavni
poznalec Malorusov, Kostomarov,
resno uprl. Menim, da je ta misel
Slovjaveja jako nesrečna; kdor
preduri zorno uravnavo cele
republike, njen namen in cilj, se
ne more nikakor vjemati s tem
zgodovinarjem, ki je sicer izvr-
sten. Zaporožci so bili sicer pre-
cej surovi in neotesani možaki,
kar se lahko razsodi po času in
okolnostih, v katerih so živeli;
ali proste tolovaže jih pa vendar
ne moremo imenovati.

II.

O zgodovini Zaporožcev tukaj
le kratko omenimo v boljše raz-
umeenje prejšnjega.

Začetek zaporoškega bratstva
sega v čas navala Mongolcev v
13. stoletju; maloruski ljud, beže
trumoma pred krutim zatiranjem,
napravil si je v oddaljenih po-
krajinah okolo dneperskih vodo-
padov, ki so bile že v 10. stoletju
zbirališče vsakovrstnih druhal
potikačev, nagloma nekako dru-
štvo, o katerem pa noter do 16.
stoletja skoraj ni nič omenjeno.
Sele v začetku omenjenega sto-
letja pokaže se nam ravno na me-
ji male Rusije, takrat poljske,
popolnoma urejeno bratstvo. Se
jedi to zgodilo po izgledu husit-
skih trum, ali kako drugače, do-
kaže šele daljše preiskavanje. Pr-
va znamenitost kozaška junaka
sta bila Ostab Dačkov in knez
Dimitrij Višņovecki. Takrat je
tudi nastalo ukrajinsko kozaštvo,
bržkone osnovano po izgledu siči-
nih Zaporožcev, radi katerih si je
slavni poljski kralj Stefan Batory
(1575—1586) enakih zaslug pri-
dobil, kot zaradi prvih. Za njega
so se oslavlili hrabri zaporoški to-
variši kot pomorska vojska (pod
atamanom Nečajem) v bojnih za-
početjih maloruskega kozaškega
hetmana Bogdanka. Ta krasi so-
glas med Zaporožci in Poljaki je
razdel Batoryjev naslednik, Zig-
mund III., Šved, je začel v mali
Rusiji preganjati spomavalce
pravoslavne vere ter siloma širi-
tijo z latinsko cerkvijo. V straš-

nih bojih, ki so se bili okoli leta
1590—1640, premagani, so bežali
Malorusi trumoma v daljno Zapo-
rožje, kamor ni segala moč
poljskih kraljev, kjer so si opo-
možili ter se pripravljali k novim
bojem. Prišlo je 1648. leto, usode-
polno v zgodovini male Rusije.
Na smrt razžaljen Bogdan Hmel-
nickij se prikaže na Siči, slika z
zgovornimi in ognjenimi beseda-
mi strašni stan naroda in kozo-
kov maloruskih ter kliče zaporož-
ke viteze v boj za zatirano vero
in domovino. Razjarjeni Zapo-
rožci so vsiknili: "Priyjmajeme
tebie, Chmelnickij panie, chle-
bom, solju a ščyrym (blagim) srd-
cem!" Iz Siče se je širil pogubni
požar vstaje vsega maloruskega
naroda, zgrabivši celo jugovzhod-
no tretino Poljske noter do za-
padnih mej ruske narodnosti (pri
Zamostu). Chmelnickij, ne zaupa-
je svojim močem, so je vdal, ako-
ravno nerad, leta 1654. moskal-
skemu carju. V neprestanih bojih
med Poljaki, Malorusi in Moskali
v katere so se končno vmešali
tudi Turki, se najbolj odlikuje v
svojim vplivom ataman Sirko, ki
je preminul leta 1684. Zaporožci,
akoravno so bili po končani vojni
po imenu podvrženi Rusom, osta-
li so, kakor vedno, dejansko ne-
odvisni. V začetku 18. stoletja so
pristopili Zaporožci pod atama-
nom Kostjo Hordijenkem k Ma-
zepovi stranki kljub vsem opomi-
nom in darovom carja Petra, čig-
ar poslanec so na Siči pobili.
Razsrdeni "vzhodni car" je dal
leta 1707. Sič razdejati po Petru
Jakovljevu in leta 1710. manovo
vstanovljeno ob reki Kamenki po
generalu Buturlinju in hetmanu
Skoropadskemu. Zaporožci so bili
povsod preganjani in odpravljani.
Ostali, vdvajši se turškemu
sultanu, so vstanovili v Aleškah
pri ustju Dnjepra novo Sič, ki je
trajala do leta 1733. Po smrti
atamana Hordijenka bilo jim je
dovoljeno po glavni priprošnji
grofa Weisbacha vrniti se v Ru-
sijo, kjer so si postavili ne daleč
od bivše stare Siče ob rekah Pod-
polno in Bazavluksi Sič, uživaje
svoje stare pravice, podeljene jim
zopet po carovni Ani Ivanovni s
pogojem verne vdanosti Rusiji.
Tu so ostali 42 let. Za vladanja
Katarine so bili urejeni južni ru-
ski kraji (nova Rusija) po cen-
tralističnem sistemu vse ruske dr-
žave in ustanovljene so bile nove
nasebine tudi v deželah zaporož-
ke vojske. Zaradi tega so nastali
nazični spori in praska med temi
in ruskiimi uradniki; pogoste pri-
tožbe in nadlegovanja so dohajale
Katarini, ki je končno ukazala,
da bi se zaporoška Sič razde-
jala. Potemkin je poslal leta 1775
generala Tekelija zoper Sič, ki si
je osvojil brez vsega praliva-
nja krvi. Dne 5. srpana omenje-
nega leta je bil razglašen carski
manifest, ki je dal priliko razde-
jati slavno Sič.

Dobitev Siče slika narodna pe-
sem, ki se popolnoma vjema s pri-
povedovanjem Korževim, katero
tukaj v prozi od besede do besede
podajem: "Oj, liza zelenega gaja
je vzšlo rdeče solnce in iz ruske-
ga kraja je prišla velika vojska.
Rdeče solnce že visoko stoji; po-
gleda batjko (t. j. oče, ataman
Peter Kahuševskij) v okno in re-
če: "Otroci, kaj storimo? Glejte
pred nami stoji materina vojsko;
oče hoče, da bi šli Tatare kot ko-
bilice gonit." — "Oj, batjo, to ni
tako; zakaj stojte ti topovi proti
Siči? Treba je, batjko, izvedeti,
kaj od nas hočejo." — Oj, izve-
deli so Zaporožci, da je Nečosa
(Potemkin, ker je imel kodrasto
nepočasno lasuljo) poslal Teke-
lija, da bi nas in kosovega (ata-
mana) ter celo slavno Sič napad-
del. "Kako otroci ga sprejmemo,
ali s kruhom in soljo, ali mu voj-
no napovemo, ali pojdemo k nje-
mu dobrovoljno?" Eden pravi:
Ne damo Sič za "Bog plati".
drugi zopet: mir je med vsem
najboljši, a ti: ne bo, da bi dali
Sič zastoj; dokler še sveti sol-
nce, bodemo se bili vedno po kozo-
ški. — "Bojte se Boga", de oče
arhimandrit, "kdor bi hotel take
delati, bode proklet s celim ro-
dom. Vi, otroci, kristjani, dvigate
roke nad brata, ne delajte svoje-
mu sreč rane, kajti okusili boste
velike muke. Glejte, tu imate križ
božji, vanj zaupajte, moj svet bo
dober in nad ničemur, otroci, ne
žalujte!" — "No, gospod oče, po-
tvojem naj se zgodi, Zaporožci te
bodo poslušali. Vzemi, Peter, kruh
in sol in pojdimo k Tekeliju v go-
stijo. No, batjko, gospodine po-
magaj, a daj nam dobri čas! po-
loži kruh, batjko, in najprej go-
vori za nas! Kajti z bojem nič ne
dokažemo, moramo ravnati z do-
bro voljo. Pojdim, poklonimo se
in začnimo govoriti o reči!" —

Oj, kako smo mi bojevali!
Tako več ne bodemo;
One sreče in radosti
Vendar ne pozabimo!
(Konec.)

**BOLEČINE V HRBTU,
BOLEČINE NA STRANEH,
REVMAATIZEM,
OHROMELOST KOSTI,
ZBADANJE V KRIŽU,
ZBADANJE V HRBTU,**

eno vspešno zdravilo, ki se
imenuje

REMO

**ŽLIČNO ZDRAVILO
PROTIPROTINSKO**

Ena steklenica stane en
dolar, tri steklenice \$2.80,
šest steklenic, vspešno in po-
palno zdravljenje celo pri
zanemarnih slučajih, celo
zdravljenje stane \$5.00 s po-
štino vred.

"Vi lahko pišete meni z
ozirom na katerokoli bolezen
in prejeti boste najboljšo po-
jasnilo in ostalo bo popolno-
ma tajno."

NAROČILO.

Tem potom naročam
steklenic REMO PROTI-
PROTINSKO ŽLIČNO
ZDRAVILO in priložim
\$.... in.... centov.

Naslov

Ime

Kruh in sol je Tekelij sprejel in
začel so nas gostiti, a ko se je do-
sti napasel, začel nas je k sebi
prostiti. Oj, naš Peter košovi ima
svoje navade; sel je generala po-
zvat k sebi, da bi okusil kozaški
obed. Pojedel je Tekelij burliacki
obed, vse mu je dišalo, potem pa
se je po kozaški napil vina iz me-
dicine. Oj, sel je Tekelij v svoj stan
ter začel preudarjati: kako bi spo-
tetka ravnal in našo Sič napadel.
Že so vse naše palanke v Tekeli-
jevih rokah, že so vsi njegovi sta-
ni v naši Siči. Oj, prečital je Te-
keli papir košovemu in pisarju
od carovne, moramo iti na dvor,
tjakej na dvor stolice. Oj, začeli
so kozaki premišljati, kako bi
Tekelija za nos vodili; a potem
so se odpravili k Tekeliju, da bi
dal listek dela iskat (namreč do-
voljenje iti iskat dela). Oj, napo-
tili so se Zaporožci do Lame po
zaslužkih, ukradli so se uhočci,
samo bratom so dali vedeti. Ko
pa se je Tekelij iztreznil, to zlo-
dej ve, kje so že bili! Oj, nesrečni
se je užitil, da so ga za nos vo-
dili. — Oj, življenje naše je že
minulo, življenje burliacko; ko bi
se zopet vrnilo slavno življenje
kozaško! Hej, brajre, vzemite v
roke peska in posejte ga; oj, ta-
krat se zopet povrne, kadat ta
pesek vzeleni!"

Domovina tovarišev je bila raz-
deljena med guberniji novorusko
in azovsko, Sič razdejana, razum
kapelice na pokopališču. En del
Zaporožcev je vstopil med rusko
vojsko, drugi del je odplaval
(5000) v bolgarsko Dobriko, kjer
jim je turška vlada odkazala se-
lišča okoli Bahadagada, Črne vo-
de itd. Ostalim Zaporožcem, ko-
jih starešine so bili odpeljani v
Petrograd, je bila podeljena leta
1792. dežela med Kubanjem in
Azovskim morjem, kjer so se na-
selili pod imenom "črnomorskih
kozakov". Turki kozaki so se vr-
nili z dovoljenjem carja Nikolaja
leta 1828. v Rusijo; in naselivši
se v pobrežnih krajinah guberni-
je Jekaterinoslavske, imenujejo
se "azovski kozaki". Oboji kozo-
ki pa so že samo tovariši vojni-
ško-poljedelski.

Oj, kako smo mi bojevali!
Tako več ne bodemo;
One sreče in radosti
Vendar ne pozabimo!
(Konec.)

ISOE SE

pri Charcoal Iron Company of
America 75 drvarjev za dolati
Chemical drva po \$1.75 klafta.
Dobre nove kempe in dober les,
10 milj iz Newberry, Luce Co.,
Mich. Kempe bodo odprte dne 1.
aprila. Za podrobnosti vprašajte pri:
John Knaus,
c/o Camp 7, Newberry, Mich.
(143—34)

Jugoslovanska

Katol. Jednota

Inkorporirana dne 24. januarja 1901 v državi Minn.
sedež v ELY, MINN.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: MIHAEL ROVANSEK, R. F. D. No. 1, Conemaugh, Pa.

Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 106, Pearl Ave., Lorain, Ohio.

Glavni tajnik: JOSEPH FISHLER, Ely, Minn.

Glavni blagajnik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.

Blagajnik N. S.: LOUIS COSTELLO, Salida, Colo.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. JOSEPH V. GRAHEK, 843 East Ohio Street, Pittsburgh, Pa.

NADZORNIKI:

JOHN GOUZE, Box 106, Ely, Minn.

ANTHONY MOTZ, 9641 Avenue "M", So. Chicago, Ill.

JOHN VAROGA, 5126 Natrona Alley, Pittsburgh, Pa.

POBODNIKI:

GEO. J. PORENTA, Box 176, Black Diamond, Wash.

LEONARD SLABODNIK, Box 480, Ely, Minn.

JOHN RUPNIK, Box 24, S. R., Delmont, Pa.

GOSPODARSKI ODBOR:

JOSEPH PLAUTZ, Jr., 432 — 7th St., Calumet, Mich.

JOHN MOVERN, 483 Mesaba Ave., Duluth, Minn.

MAT. POGORELC, 7 W. Madison St., Room 605, Chicago, Ill.

ZDRAZUJEVALNI ODBOR:

UDOLF PERDAN, 6024 St. Clair Ave., N. E. Cleveland, Ohio.

FRANK SKRABEC, Stk. Yds. Station RFD. Box 17, Denver, Colo.

FRANK KOCHER, Box 386, Gilbert, Minn.

Vel dopisi, tikažoji se uradnih zadev, kakor tudi denarne oobiljave, naj se pošiljajo na glavnega tajnika Jednote, vse pri- tožbe pa na predsednika porotnega odbora.

Na oseba ali neuradna pisma od strani članov se ne bode osiral.

Društveno glasilo: "GLAS NARODA"

Juan Miseria.

(JANEZ NEVOLJA.)

— POVEST —

Španski spisal P. Luis Coloma.

IV.

Tisti večer so se sedele Grahovke pred hišnimi vrati ter živale in kramljale; otroci so se igrali ter vpili po cesti. Moški so se vračali z dela in zvon farne cerkve pri sv. Mihaelu je oznanjeval s svojimi bronastimi glasovi, da pride za trudom dneva pokoj noči, kakor pride za trudom življenja pokoj smrti. Dvorišče je bilo ob ti uri zapuščeno, samo Salamanka je sedela na pragu pred svojim stanovanjem, pod lepim jasmovim grmom, ki je razpenjal nad njo svoje veje kakor baldahin. Med kolena je tiščala lončeno skledo in je drobila vanjo kos trdega kruha, da napravi točno špansko juho.

Ta padarica je imela svoje stanovanje okrašeno s potratno, ki je bila v Grahovem nekaj posebnega. Vrata, ki so držala iz velike izbe v spalnico, so bila zakrita z belimi zavesami; ob zidu je stalo razvrščenih poldrug tucat stolov, stene so bile pa videti, kakor da se je vsula nanje ploha samih podob, velikih in malih, grdih in čednih. Na sredi sprednje stene je bila podoba Matere Božje, ko molee visoka in široka, z okvirjem iz mahagonijevega lesa; na desni je bil naslikan sv. Jožef, na levi pa mogočen možak na konju s sabljo v roki; pravijo, da je bil to neki sloveč general.

Sledili so si drug za drugim lepe po vrsti in v miru božjem razni svetniki iz nebeskega kraljevstva in različni sloveči ljudje iz vseh časov; vse to je nabrala Salamanka po družabih in na stari- nah. Hudogled zatratnik je vihtel nož, kakor da hoče prebosti sosedo sv. Franciška Pavlanskega, ki se je opiral z obema rokama na palico in gledal zvišeno besedo "Ljubezen", napisano med žarki iz polčnega papirja. Malo na- prej je Ferdinand VII., španski kralj, nekako prestrašen gledal konec svojega ne malega nosu. Diego Corrientes, sloveči razboj- nik plemenitega sra, je bil skrit v kotu za pajčevino, ki mu je prišla ravno prav za skrivališče, in je meril s svojo pušo v Napo- leona, čegar mogočni obraz so muhe onesnažile z umazanimi pe- gami; trdosrčni rokovnjak se ni kar nič zmenil za svetnično zraven, ki je imela v rokah razpelo, na čelu pa trn, tolik in tak, kakor eno debelo korenje, in je menda hotela krovločnega potolažiti ter ga odvneti od hudobije.

Kar je bilo pa v celi sobi naj- bolj vidno za vsakogar, ki je no- tri stopil, to so bili čudni lončeni

posnetki onih podob, ki jih nosi bratovščina Kristusa, umirajoče- ga v procesiji na veliki petek zvečer. Na skrinjici, pokriti s pi- sanim papirjem, je stal Kristus, na križu razpet, ob njegovih desni pa je bila Mati Božja; njen obraz pa je bil približno tolikšen kakor ena krona, na njem sta bili videti dve solzi, debeli kakor de- setica, brisala si jih je pa z rob- cem, ki je bil za take solze prime- ren. Na levi je držal sv. Janez v eni roki palmo, ki je bila prav u- metno izrezljana iz starega metli- šča, kazalec druge roke pa je držal, kakor da nekaj ukazuje. Pred Kristusom je gorela v čaši z od- lomljenim ročajem lučka. Krogin- krog teh treh podob je bila pa ce- la povenjen samih okruženih ča- še in lončkov, napolnjenih s svet- licami, ki jih je prinesla Salamanka vsak dan nove na čast Kristu- sa, čegar mogočnemu varstvu je vedno priporočala svoje bolnike.

Pisce te povesti je sam poznal to osebo in je priča za sledečo ozdravitev, ki je bila prav res po- trebna Kristusove pomoči. Reven delavec je padel s stopnje in si je zlomil desno roko; Salamanka mu- jo je hitro delala med dve hrupavi desici, ki jih je odlomila od za- boja za rožine; čez je povežala sedem komolcev tanke vrvi; vse skupaj je namazala z mizarskim limom, navrh pa je z rumenim trakom privežala Kristusov ska- pulir. Čez štirideset dni je bila roka popolnoma zdrava in Sala- manka je izročila delaven tale račun:

Za ozdravljenje 60 vinarjev.
Za desice 20 vinarjev.
Za vrvice 10 vinarjev.
Za lim nič, ker ga je dal Joa- him Blanko zastoj.

Za skapulir nič, ker je bil na posodo.

Nihče ni delal svojih računov tako natanko, pa tudi nihče tako poceni, kakor Salamanka. Ravno je podrobila ves kruh, ko je stopil na dvorišče dolg, o- koren fant, oblečen v ohlapno, za- mazano suknjo; iz zepa mu je gle- dal časopis. Njegov brezizrazen in bedasti obraz je bil pokrit s ti- stimi klobukom z visoko štulo in širokimi kraji, ki mu pravijo garbaldine. To človek je bil Lope- zinek. V kratkem času se je silno izpremenil. Nedavno je pustil slu- žbo pri cerkvi, ker so se mu zdeli taki opravi pripenziki zaup. Sedaj ni imel drugega posla, kakor da je po ulicah postaval in ogled pod- piral ter pojedal očetove prihran- ke in čakal ugodne prilike, da se izkažejo sijajni darovi njegovega uma, ki je mislil, da ga je z ujim obdarila narava; in kakor slaven rimski vladar, se je tudi on jokaj, da ni z dvainvajsetim letom še nič slavnega naredil. Prvo priliko so mu dali neki izgreli.

Ljudje v tem mestu so bili še dobri in pametni. Slabi, razdira- joči nauki, ki so se že nekaj časa

širili, jim še niso srea spridili iz glave zmešali. A z želodecem se je godilo slabše. Ljudstvo je bilo lačno in je zahtevalo kruha.

"Kruha nam dajte!" ta glas se je razlegal med gosto množico, ki je zasedla veliki trg pred mestno hišo. Bila je drugače čisto mirna.

Lopezinek se je zazdelo, da je zdaj prišla njegova ura, da poka- že svoje govorniške zmožnosti. Hitro jo ubere na trg, da bi ljud- stvo nagovoril, in zleze na kame- nito klop; ta klop bi mu imela biti prvi klin na lestevici do pri- hodnje slave.

"Častito ljudstvo!" zavpije in maha z rokama okrog sebe kakor s prekljama.

"Kruha nam dajte!" je zarju- la množica, da je v tem silnem kričanju govornikov glas kar za- mrl; in ravno v tem prileti kos opeke, ki jo je zagnal brez dvoma kak ubijalec svobode, in ga zade- ne na levo ramo, da je kar omah- nil s svojega zasilnega odra ter siknil: "Druha! zabita!"

Lopezinek se je nato tesneje zvil v suknjo, da je lažje tekel in jo je jadno ubral proti očetov- nemu domu. Ko se je po ti prvi svoji slavi naspal, je čakal nove in bolj ugodne prilike, da pokaže sveta darove svojega duha. Za tako priliko se je pripravljaj z različnim branjem, ki ga pa ni mogel prebaviti in razumeti; po- stal je samo še bolj zmešan.

Ko se je pripravljaj politični prevrat, ki bi imel po njegovi pa- meti za večno pokopati mračnja- štvu in nasilje ter razviti slavno zastavo svobode, enakosti in bratstva, si je dal prejšnji cerk- venik in prihodnji oče domovine opravlja s tem, da se je prilizoval Marijani, pa ne ravno z najlepši- mi nameni.

"Bog vas živi, gospa Salaman- ka!" jo pozdravi s tistim ponos- nim glasom, s kakoršnim nagovo- ri osabež poniznega, misleč, da mu bo s svojim pozdravom čast izkazal.

"Srečne oči, ki te vidijo na tem pragu!" vzklikne starka iz- nenačena. "Zakaj se vendar tako redko prikažeš?"

"Jaz tako pravim, gospo Sala- manka, srečni tisti, ki vidijo!" "Vidiš, ljubi moj, ni večjega slepega, kakor tisti, ki ne mara vi- deti. — Vsak večer, ko zvoni Ave Marijo, kramljam pri tvojem oče- tu, pa nikdar ne vidim od tebe še sene ne. Je že tako? Zmeraj so bili revni in bogati!"

"Revni in bogati!" vzklikne Lopezinek in so zaničljivo na- smehne, čeprav so mu te besede dobro dele. "Kmalu bosta boga- tin in revež enaka, ali pa bo celo bogatin reveža stregel!"

"To so besede, ljubi moj! Li- manee za neumne ljudi! Odkar stoji svet, se eni v kočijah vozijo, drugi pa v eokljah garajo."

"Toda enkrat mora priti tista ura; in čas je že, da izginijo ti predsodki, ki so toliko časa sle- pili ljudstvo, to ljudstvo, ki je samo sebi gospodar in ki nikogar ne potrebuje nad seboj!" Pri- hodnjemu državniku se je obraz od zadovoljnosti kar svetil; ni- koli ni pozabil pred dobrotim občinstvom poskušati svoje go- vorniške sile, samo če ga je hotel kdo poslušati. "Vsi ljudje so po- naravi enaki; in če jih je nasilje ločilo v razrede, višje in nižje, bo- sta vendar napredek in omika kmalu doseglja, da se vse preme- ženje razdeli in vsi bomo enaki!"

"Kaj praviš, fante!" vzklikne Salamanka in zija vanj z odprti mi ustni, da se ji pokaže rumen zob, ki je edini še stal na razra- linah njenih čeljusti.

"Kaj pravim, prašate? To, kar slišate; kar bogatini imajo, to so revežem pokradli. Pa recite, če ni res? ... Kdo dela v vinogradih in prideluje vino? Revež! ... Kdo seje in žanje pšenico ter peče kruh? Revež! ... Torej, ali ni pra- vično, da to vino in ta kruh pripa- dajo revežu, ki ga pridelal, in ne tatinskemu bogatini, ki mu ga vzame?"

"Saj res! Prav imaš!" se mu začudi Salamanka. "Jezus, kako bistre pameti je ta dočkol!"

"To je vendar jasno kakor beli dan. Ali ni zidar tisti, ki je zgra- dil hišo? Torej, čegava naj bo ta hiša, če ne zidarjeva, ki jo je po- stavil z delom svojih rok?"

"Kakšna zlata usta ti je ven- dar Bog dal! Kako sem vesela, da si mi to razložil! ... Pomisli, rav- no delam nogavice za notarijevo gospo. Kaj nisem jaz tista, ki no- gavice naredim? Torej morajo biti moje, saj bosa sem tudi in zi- ma bo kmalu prišla."

"Le počasi, gospa Salamanka! Vsaka stvar ob svojem času! Si- cer vjamete želod, svinja vam pa uide."

Gen. F. S. Maude, zapovednik angleških čet na Tigrisu.

"Povejte mi no, ljubi moj, ali bo name tudi kaj prišlo pri tisti razdelitvi?"

"Vi ste državljanka kakor vsa druga in dobili boste svoj del. Ampak jezik za zobmi", pristavi Lopezinek s skrivnostnim obra- zom. "Nekaj se kuha in bo kma- lu izbruhnilo. Toda če me zasači- jo, potem pa z menoj kar na Fer- nando Po, tam me pa že mrzlina pobere."

"Kdo pa je ta Fernando Po? Ali ima kaj s kraljem Ferdinand- om opraviti?"

"Pojte no, pojte, Salamanko! Kaj še! Fernando Po je samoten otok, daleč na sredi morja, kamor pošiljajo v pregnanstvo mučenike svobode."

"Kar brez skrbi bodi! Jaz bom molčala kakor grob. Ampak po- vej mi no ti, ki te stvari razumeš, ali bi mogel narediti, da pride v moje roke zdravnikova hiša in pa oni mali vinograd zadaj, ki ga je zasadil Pepe, moj..."

"Je že dobro! Ampak zdaj še ni čas za to", odgovori Lopez- nek nepotrepeljivo.

"Prav, prav! Suj ne pravim, da mora biti danes ali jutra: samo da ne boš pozabil."

(Dalje prihodnjič.)

Razne vesti.

Ameriški Rdeči križ.

Včeraj je naznanil ameriški Rde- či križ, da v slučaju vojne more skrbeti za milijon vojakov. Pri Rdečem križu je 2970 izvežanih bolniških strežnic, 1000 zdravni- kov, 4450 pomožnih strežnic, 26 bolnišnic po 500 postelj. Organi- ziranih je tudi 31 mornariških od- delkov po 20 bolniških strežnic.

Španija bo vavovala trgovino.

Madrid, Španija, 22. marca. — Kralj Alfonz bo jutri podpisal od- lok, s katerim se določuje varstvo španskih trgovskih parnikov. Še- tila jih bo v soglasju z drugimi državami.

Denar iz cinka.

Berlin, Nemčija, 22. marca. — Do sedaj je imela Nemčija v pro- metu denar iz aluminija in železa. zdaj pa je vpeljala tudi denar iz cinka.

Angleška gradi parnike.

London, Anglija, 22. marca. — Vlada je sklenila, da bo dala zgra- diti 100 parnikov treh velikosti, 18, 5 in 3 tisoč ton.

IZUME

se išče.

Izumiteljem in onim, ki po- sedujejo izume, je neobhodno potrebna moja knjiga:

KAJ IZUMETI?

Knjiga daje pojasnila kako dobiti patent.

KNJIGO V POJASNILO

poslajem brezplačno vsakmu, kdor vpraša za njo. Pojasnila in navodila dajem prostovolj- no. Preiskarje, ako je vaša iz- najdba, dobra za patentirati ali ne, dajem

BREZPLAČNO

in hitro, ker moja pisarna je v Washingtonu, kjer je urad za patentiranje.

Pišite še danes v svojem materinskem jeziku.

A. M. WILSON

309 Victor Bldg.

WASHINGTON, D. C.

NOVA KRI PROSTO.

Izčistite si svojo kri s Father Mollin- gerjevimi znanimi rastlinskimi čajem, ki je najboljši krčistilec na svetu. Pišite še danes po veliki zavitek.

(Naslov)

MOLLINGER MEDICINE COMP.

207D W. OHIO STREET, PITTSBURGH, PA.

Talaat hej dobi odlikovanje.

London, Anglija, 22. marca. — Iz Amsterdama poročajo, da je nemški cesar podelil turškemu ve- lekemu vezirju Talaat beju red črnega orla, ki je najvišje nem- ško odlikovanje.

Moštvo z "Yarrowdale" v Špa- niji.

Barcelona, Španija, 22. marca. 59 mornarjev s parnika "Yarrow- dale" je prišlo danes v Barcelono na Španskem. V kratkem se bodo odpeljali proti Ameriki.

Konzistorij v Rimu.

Pariz, Francija, 22. marca. — Danes se vrši v Rimu tajni konzi- storij, ki ima verski značaj. Pa- pež bo pri tem imenoval nekaj ško- fov.

Dr. KOLER

638 Penn Ave., Pittsburgh, Pa

SLOVENSKI ZDRAVNIK

Dr. Koler je an- starski slovenski zdravnik. Speciali- zet v Pittsburghu. Imel je zlastno prak- so v zdravstvu. Tajnik možkih be- leži.

Sivile ali murtu- pljenje krvi zdravi s glasovitim 66, ki ga je izumil dr. prof. Erlich. Če si- murtu pljenje ali murtu pljenje ne gre, se murtu pljenje zdravi s 66, ki ga je izumil dr. prof. Erlich. Če si- murtu pljenje ne gre, se murtu pljenje zdravi s 66, ki ga je izumil dr. prof. Erlich.

Semenotok, kapavec ali triper in tudi vse druge posledice, ki nastanejo radi tega. Te bolezni zdravim po zadnji metodi v najkrajšem času.

Kakor nitro opazite, da vam po- nehuje močna snodnost, ne dajate tovaru pridite in jas vam go- sopet povrniti.

Bušenje krvi, ki vodi iz mehurja zdravim v kratkem času, Hydrocele ali vodenič, kilo ozdravim v 30 urah in sicer brez operacije.

Bolniki mehurja, ki povzročajo bole- zine v križu in krčev v vseh tih- pri splošnega vodo, ozdravim s so- tovarci.

Razumstano, trganje, bolečina, sta- kline, erodirane, sfiorije in druge kožne bolezni, ki nastanejo vnetje krvi ozdravim v kratkem času in ni potre- no leči.

Uradna ura: V ponedeljkih, sredo in petkih od 8. jutraj do 8. popoldne. V torek, četrtek in sobota od 8. ure jutraj do 8. ura zvečer. — Ob nedeljah pa do dveh popoldne. S pošto ne dam. — Pridite osobno. — Ne pozabite ime in številko!

Novi ceniki!

Pišite po naš novi cenik za najno- vejšega izdelka zelenozlate krasne moške Elgin ure.

Je nekaj tako krasnega, da niste še nikdar kaj enacega videli.

Cene so jako nizke, ure garanti- rane.

Velika zaloga Columbia gramo- fonov, dalje prave Kranjske plošče ko igrajo na obe strani. Vojaške, Avstrijske in Nemške godbe, mar- še polke, valčke itd. General Hin- denburg marš, Huzarski marš itd.

Vse te plošče so Columbia in igrajo na obe strani.

IVAN PAJK,

urar,
456 Chestnut St., Conemaugh, Pa

Najstarejša slovensko-hrvatska trgovina z likery v Ameriki.

Mi vam nudimo našo zalogo najboljših likerjev po sledečih cenah:

Brinjevec, zaboj (6 steklenic).....	\$ 7.00
Brinjevec, zaboj (12 steklenic).....	13.00
Tropinjevec, galona.....	\$2.25, \$2.50, \$2.75 in
Tropinjevec, zaboj (6 steklenic).....	5.50
Tropinjevec, zaboj (12 steklenic).....	10.00
Silvovka, galon.....	\$2.75 in.....
Brinjevec, (posamezna steklenica).....	1.85
Naš slavni "66" Pure Rye Whiskey, 7 let star	
zaboj (6 steklenic).....	6.00
zaboj (12 steklenic).....	11.00

Concord vino, rdeče, berel.....	\$32.00
Concord vino, rdeče, pol berela.....	16.00
Pri odjemu 5 in 10 galon, stane galona.....	.90
Pri odjemu ene same galone pa.....	1.00
Belo vino, berel.....	85.00
Belo vino, pol berela.....	10.00
Pri odjemu 5 ali 10 galon, stane galona.....	1.00
Pri odjemu ene same galone pa.....	1.25

Za posodo računamo sledeče cene: za 3, 4 in 4% galone sodčke 50 centov, za 5, 6 in 10 galon sodčke \$1.00 in za 25 galon (pol berela) \$1.50

Berele pa damo zastoni.

Z naročilom pošljite vedno tudi Money Order ali pa bančni ček

Za vse blago jamči

THE OHIO BRANDY DISTILLING COMPANY

6102-4 ST. CLAIR AVE. CLEVELAND, OHIO.

Ne igray se s svojim zdravjem.

Zdravje je splošno blagostanje. Ako se ne počutite dobro, nikar ne razpostavljajte svojega zdravja s tem, da bi pili alkoholne gren- ciče, ker te le oslabe kri in ohrome bolj ali manj krvne celice. Kri je on, del, ki da življenje. Preteka se po žilah in donša hrano vsake- mu delu v telesu. Obnem pa odvaža vse slabe tvarine in uniči vse škodljive bakterije. Torej treba se je čuvati pred vsem, ki slabi kri- ne celice. Le močne in čvrste krvne kroglice zamorejo upravljati pravo hranjenje in braniti pred posledicami. "Čisto naravno vino ne škoduje, pač pa okrepi živčni sistem, kateri izvršuje v telesu vse naj- težje napore", pravi Dr. Arman Gautier, član francoskega instituta in ta izjava je bila pred kratkim čitana na medicinski akademiji v Parizu. To je torej vzrok, zakaj rabi le

TRINER-JEVO ameriško Elixir grenko vino

To neprekosljivo zdravilo je narejeno iz raznih grenkih zelišč bilk in skorji, ki so velikih zdravilnih vrednosti in čiste, ter iz čiste ga naravnega rdečega vina. Prosto vseh kemikalij ali strupov. Po vspehi redno odstranjenje, oživi organe in okrepeča živce. Ozdravi:

ZAPETJE, KOLCANJE, BRUHANJE, GLAVOBOL,

NERVOZNOST, OSLABELOST KVI, POMANJKANJE ENERGIJE, SPLOŠNO OSLABELOST IN DR.

Deluje hitro in gotovo. Izogibajte se cenih ponaredb ker s tem se le troši denar! Naš princip je, da ga privedimo dobro kolikor le mogoče, in cena — ako upoštevate visoke cene vseh primesi posebno vina — ga priporoča:

\$1.00.

V vseh lekarnah.

V zadnjem času se pojavljajo razni nevarni gostje, posebno reu- matizem in nevralgija. Ali veste kako se jih obrani? Najbolje je, ako rabite TRINERJEVO LINIMENT. To močno zdravilo je zelo pri- poročljivo, ako imate okorel vrat, spahnenje, prišč, oteklino itd.

Cena 25c in 50c v lekarnah.

S pošto pa 35c in 60c.

Pri vseh boleznih, ki so spojene s kašljem, vzemite TRINER'S COUGH SEDATIVE. Cena 25c in 50c v lekarnah. S pošto pa 35c in 60c.

JOSEPH TRINER, Manufacturing Chemist,

1333-1339 SO. ASHLAND AVE.,

CHICAGO, ILL.

DOSTOJEVSKI:

Mladenec

Za GLAS NARODA J. T.

17

(Nadaljevanje).

— Ah, seveda sem bila jaz. — Poslušaj, saj si me vendar videl. — In jaz sem te videla. — Kako moreš tako neumno vprašati, če sem bila jaz? — In vjames, da je malo manjkalo, da se nisem naglas zasmejala, ko si mi pogledal oči. — Tedaj sem čutila, da je vsa žalost izginila iz mojega srca.

— Povej mi, prosim te, povej, kako si dospela tja?

— Pri Ani Fjodorovni sem bila.

— Pri Ani Fjodorovni?

— Da, seveda. — Ali se ti tako čudno zdi?

— Kdo pa je ta Ana Fjodorovna?

— Ko sem bila v Lugi, sem bila cele dneve pri nji. — Tudi najina mati jo pozna in jo je že obiskala.

— Kaj pa je ona?

— Zdi se mi, da je knezova teta.

— Ali stanuje ona pri knezu?

— Ne, on stanuje pri nji.

— Čegavo stanovanje pa je to?

— Njeno stanovanje. — Ona stanuje tukaj že celo leto. — Knez se je šele pred kratkim preselil k nji. — Pa tudi ona je šele par dni v Petrogradu.

— Veš kaj, Liza... Hudič naj vzame njo in njega!...

— Ne, ona je imenitna ženska...

— Zamojdel... Toda pravzaprav smo mi imenitni ljudje. — Pogled, kako krassen dan je danes... In kako si ti krassna. Liza! Toda vedi, Liza, ti si še čisto otrok.

— Kaj je pa z onim dekletom? — me je vprašala.

— Ti ne veš, Liza, kako se mi smili... Kako strašno se mi smili...

— Ali veš, da ni prav, ker sva tako vesela. — Bog ve, kje je zdaj njena duša. — Povej mi, Arkadij, ali dobro poznaš našo mater? — Mati pravi, da je to greh. — Velik greh.

— Ne poznam je še dovoli, Liza.

— Na vsak način jo moraš spoznati.

— Tudi tebe nisem dozdaj poznal, zdaj te pa poznam popolnoma. — V eni sekundi minuti sem te čisto razumel. — Liza, ti se bojiš smrti, kaj ne, kljub temu si pa neustrašena, ponosna in pogumna.

— Ne vem, — je rekla in sklonila glavo.

— Da, veliko boljša si kot sem jaz. — Jaz te imam strašno rad, Liza. — Moj Bog, Liza! Naj pride smrt, če hoče, toda do smrti je treba živeti. — Jaz sem nekaj sklenil, Liza.

— Kaj si sklenil, me je vprašala.

— Čakaj, o tem pozneje. — Ali že veš, da je Versilov odklonil tvo dedščino?

— Kaj bi ne vedela. — Seveda vem.

— Vse veš? — No, seveda. — Saj moraš vedeti. — Ti in mati sta silno bistrumni. — Jaz sem slab človek, Liza, silno slab.

— Kmalu bi bil dober, če bi bila jaz pri tebi.

— Pa me vzemi, Liza. — Kako si lepa, Liza. — Do danes nisem videl še nikdar tvojih oči. — Kje si dobila te oči, Liza? — Veš, nobenega prijatelja nimam na svetu in ga tudi ne maram imeti. — Toda s teboj bi bil rad prijatelj. — Ali hočeš, da bova prijatelja?

— Kako misliš?

— No, saj veš, kako. — Brez pogodbe, brez dogovora. — Samo prijatelja bodiva.

— Zakaj ne?

— Čakaj prenehal sem se. — Če se bova slučajno kdaj skregala in hotela pozabiti drug drugega, ne smeva nikdar pozabiti te ure. — Ta ura bo zame najlepša v mojem življenju. — O, moj Bog, kako lepo bi bilo, če bi bilo človeško življenje daljše. — Kaj je? — Kaj praviš?

— Jaz nisem ničesar rekla.

— Zakaj me gledaš?

— Saj me tudi ti. — Jaz te gledam in te imam rada.

— Spremil sem jo do doma in sem ji dal svoj naslov.

— Pri slovesu sem jo poljubil prvič v življenju.

DRUGI DEL.

Prvo poglavje.

Čitatelj naj mi oprost, če bom preskočil cela dva meseca. — Med tem časom se ni namreč zgodilo ničesar posebnega. — Izvzet je le en dan namreč 15. novembra. — Ta dan bom pa pozneje malo natančneje opisal.

Začel sem vpoštevati Versilov nasvet in se boljše oblačiti. — Obkleo mi je delal najboljši krojač, jedel sem v najfinjših hotelih. Zdal sem učim tudi francosčine. — Francosko razumem popolnoma, samo prakse še nimam.

Med tem sem imel najeto malo sobo toda stanoval nisem v nji. Moje stanovanje je bilo pri mladem knezu Sergiju Sokolskem. — Sedel sem pri njem, jedel pri njem in spal pri njem.

Knez se mi je sčasoma silno priljubil. — Večkrat naju je obiskal tudi Versilov.

Tri dni po onem sporu je bil prišel k meni. Mene ni bilo doma, in zato me je toliko časa čakal, da sem se vrnil in se je pogovarjal z mojim gospodarjem.

Ko sem se vrnil, sem začuden obstal na pragu.

On mi je podal roko in veselo vzdiknil.

— Le sedite!

— In zatem sva se začela pogovarjati o vseh mogočih stvareh.

Petnajsteja novembra zjutraj sem prišel k knezu in dobil tam Versilova. — Sam ne vem, kje in kako sta se spoprijaznila.

Knez me je prijazno pozdravil, on je pa samo priklimal. — Jaz sem sedel na divan in začel poslušati njun pogovor.

— Oh, če bi mogel vse popraviti, kako drugače bi se obnašal.

Pa še nekaj, da ne pozabim. — Knez je stanoval v istem stanovanju, kakor prej. — Stolbejeva, katere je imela stanovanje v najemu, je bila samo en mesec doma, potem je pa zapet odpotovala.

— Čakajte, — je rekel — in položil predme na mizo tristo rubljev. — Včeraj ste me prosili za denar.

— Moj Bog — sem vzkljnil. — Saj ni potreba. — Da, res potrebujem denar... toda...

— Niš toda. — Le nikakih izgovorov.

— Toda vseeno.

— Ne, ne. — Poslušajte, danes sem dobil iz Moskve pismo. — Pišejo mi, da je moj mlajši brat pred štirimi dnevi umrl. — Moj oče je že dve leti čisto hrom. — Pravi, da jim zelo trda prede.

— In potem ima še manj vzroka, nadlegovati vas.

— Niš se ne bojte. — Štebelkov mi bo že preskrbel denar. — Ta zlodij! Sicer zahteva silno velike obresti, toda kaj zato.

— Oh, knez, če je tako...

— Saj ne pravim da je zastranega. — Štebelkov mi bo še danes prinesel denar. — Toliko mi bo prinesel, da bom lahko dal Versilovu desetsto.

Versilov me je bil začudeno pogledal in izginil iz sobe.

— Pomnite se, knez — sem rekel jaz. — Vem, da se zelo razburjate, čimveč govorite. — Samo nekaj vas prosim. — Kaj ne, da sem vam s temi tristo rublji vred dolžan dvatisoč petsto rubljev?

— Saj jih nisem še nikdar zahteval nazaj.

— Rekli ste da vam je treba desetsto do Versilova. — Ne bojte se, jaz vam bom že pravočasno vrnil.

— Saj se ne mudi — je rekel.

— Ali mislite, da je prišel Versilov k vam zastran denarja?

— Da, dobro bi bilo, če bi prišel zastran denarja — je odgovoril knez zagotovo.

Tedaj so se odprla vrata in vstopil je Štebelkov.

Rečno je bil oblečen v rokav je držal malo torbico, oči so se mu bleščale.

Jaz sem že delj časa vedel, da je prava nadloga za kneza.

— Počakajte malo — je rekel knez in začel jemati iz miznice razne listine in račune.

Zatem je povabil Štebelkova v sosednjo sobo.

Jaz sem bil sam.

Čudne misli so mi začele rojiti po glavi. — Sklenil sem takoj vrniti knezu onih tristo rubljev, karhitro bo Štebelkov odšel.

Nekaj minut je bilo tiho, potem sem pa zaslišal iz sosednje sobe glasno govorjenje — iz govorjenja je nastalo kričanje.

(Dalje prihodnjic).

Celje in okolica.

Proste črtice. Sestavil A. Fekonja

Svetega Jožefa grič.

Stoji jedno brdo, na njem cerkva slavska...

Eden najljubših potov v bližnji okolici Celja je tja na grič in k cerkvi sv. Jožefa na vzhodni strani mesta, kakih 60 m višine.

Po Teharski cesti severno od točkovra pod železnico preko Voglajne krenemo na desno k Zinovemu mlinu. Tu se popopemo gor po stopnicah na "Kalvarijo". In gremo mimo zidanih kapel in amonirnih križev in še dalje med mrekovim gozdom — šetajoč nale pol ure — pa smo pred našim svetiščem.

Dviguje se v nebo ož božji hram tako prostran in pa krassen tako!

V lepem soglasju s tem svetiščem, hramom božjim, je pa tudi pogled po stvarnici, božji prirodi, posebno tje proti zapadu. Grič sam je nasujen ponajveč z dušnim snarečjem, po katerem se vijejo na vse strani prilični poti in teze; in na vseh primernih krajih se napravljene klopi, bodisi za počitek, bodisi zaradi priprave na razgledovanja.

Glej ta dolinski svet!

V dnu zad stoji snežnikov velikani; polja, ki spred se sprost, lepoteje ti kaže — grad na levi strani; na desni griček za gričem se krije.

France Preseren.

Pred seboj imaš najpreje celjsko mesto, kako se širi na vse strani, polno živahnosti in naravnega gibanja. A dalje od mesta pred mano se steza moj ljubljenski svet, vsa lepa dolina, ki kraju je svet.

M. Vilhar.

Po celi dolini se vrsti ob svetli Savinji, kakor tudi ob veliki cesti in železnici progi, na levi in desni hiša za hišo, pristava za pristavo, vas za vasjo; med temi Petrovce, trg Zalec, Gotovlje, Sveti Peter, pa Polzela, trg Braslovce, Domilsko itd. — Izmed ljudskih vosploj strli tupatam beli zvonik kakor labodov vrat med temno zelenim jezerom, kar dražestno okrajuje lepo okolico.

In dolino brez prilike krassen obdaje "iz bliž, iz delj, visok obroč"; na severni strani prijazno podbrdje kakor "glednjak, ovinkov bolj in bolj širokih, dviguje kvišku v sinji zrak" (Schiller-Kosovski), sredi njega divna Gora Oljka; ob jugu stoji kakor mejniki kopicaste celjske gore kakor velike plasti o senjski ali otavski košnji; v zapadu pa spredaj povprek je zeleno Dobrovlje in za njim Solčavske planine "visoko v sinje nebo mole snežene vrhove". Zlasti v jutru, dokler imamo solnce še za seboj, tedaj je ta prizor nepopisljivo krassen.

Oj, to se v travi jasno bliska, po jarkih vse svitlo, zlato, stotisoč tam trobentne piska glasan pozdrav domu v nebo.

Gregorčič.

Pa tudi na večer, kadar "solnce rumeno goro zeleno zadnjič poljubilo je", je čarobno barvano nebo na obzorju: "Zlate se snežnikov vrhove, ki žar'k jih je zadnji objel." — Res

oko se raja ne nagleda, v voselju srce se topi... Schiller-Slopiak.

Naročite žganje in vino za bližajoče se praznike

od dobro znane trdke

BREMAN & OSGOOD

112 Fullerton Street, Pittsburgh, Pa.

Pišite po cenik, naročini list in za lepke. Pazite na naš veliki oglas v četrtkovni številki tega lista.

Vinomo se v mesto lahko ob južni strani, mimo dolnje pivnice pa po brvi čez Voglajno in pod železniškim savinjskim mostom. Pri omenjeni gostilni, imenovani "Felsenkeller", pač "v tihem dolu in pri skali" ni sicer ne evatne livade, ne reke blišče, a je vendar dokaj prijetno "v senci pri kamniti mizi" ter je tudi za večje družbe in zborovanja na voljo prostori salon.

Ali: "Če mika v zeleni te gozdek zletel" pa uprav za sv. Jožefom se razprostira senčen bukov gaj, takimenovani "Marovskov gozd", kamor vodi pot naravnost od "skalne kleti" po kolovozu naprej.

Zivljenja valovje tam junaj hrumi tam zunaj vrvenje, devenje ljudi, tu notri je sveta samota... Gregorčič.

Teharska stran.

Po polju bela cesta gre...

Zadaj za sv. Jožetom, iz Marovskega gozda, dospemo ali na levo po kolovozu, ali pa nadaljujemo čez travnik in med njivami po pespoti na teharsko cesto. No, primerneje semkaj je naravnost semkaj iz mesta, uprav kakor smo se že preje napotili k sv. Jožetu.

Cesta na Teharje je sicer vsa siva prašna, vendar prilijna tudi za izprehod o vročem poletju, ker ima zraven Laške ceste najpreje senco za sv. Jožetom in ondolina gozdom. Od "Zelenega travnika", ki je še prav blizu mesta in tudi bolj gospodsko gostilna, nahajamo ob tej cesti kot "znamenitost" še tri druge hiše "s smreko znanijsane", namreč pri "Rožnem holcu", pri "Lipi" in pri "Kamenji mizi". Te so sicer neznatne po zunanji podobi in tudi znotraj brez kakga udobstva, vendar povsod v njih "poslužni duh" goste.

HARMONIKE

bodisi kakršnekoli vrste izdelujem in popravilam po najnižjih cenah, a de lo trpešno in zanesljivo. V popravilo zanesljivo vsakdo pošlje, kar sem s nad 18 let tukaj v tem poslu in sedaj v svojem lastnem domu. V popravilo vsemem kranjske kakor vse druge harmonike. Rahljene harmonike kupujem in vsemem tudi v samem, toda v 3 in 4 vrstne.

JOHN WENZEL

1017 East 62nd St., Cleveland, Ohio

Dr. Kienberger PAIN-EXPELLER za vsa bolečine, ki jih povzroča vnetje, otekanje in bolečina.

Pristni priha v zavoj, kot je naskan tukaj. Odklonite vse zavoje, ki niso zaprti z Anchoor varstveno znamko.

25 in 50 centov v lekarnah ali na ravnost od

F. AD. RICHTER & CO. 74-76 Washington St. New York, N. Y.

ROJAKI SLOVENOL SPOMINJATE SE SLOVENSKIH REZANJE V STAREM KRAJU!

Žrtve bele nevarnosti.

Na milijone žrtve se more nasteti radi bele nevarnosti — JETIKE.

Najvažnejša naloga Father Mollingerja, glasnatega duhovna-zdravilca v Pittsburghu, kateri je tekom 40 let svojega blaženega delovanja preko 320.000 bolnikom nudil zdravniško pomoč, je bil boj proti jetiki.

Po dolgotrajni skušanji uvaževal je se svoja sredstva za pljučne bolezni, zlasti v več tisoč slučajih z uspešnim uspehom uporabljal.

Ako čutite, da vas bode med pljučina, ako imate suh kašelj, ako se ponovi poite in imate vročino, ne čakajte niti ene minute, temveč takoj naročite Father Mollingerjeva sredstva Stev. 9 za pljučne bolezni.

Cena vseh zdravil je \$2.00 in pošljemo jih kamorkoli kakor hitro prejemo svoto.

Mollinger Medicine Co.

3074 West Ohio St., Pittsburgh, Pa.

Pripomba: Ako želite pošiljatev za varovano, pošljite 10c. več

POZOR, ROJAKI!

Potrebujem 20 do 25 mož za žagati loge. Plača \$2.00 na štih in hrano, ali \$3.00 in hrano nazaj plačevati. Dam tudi na kontrakt. Pišite za pojasnila na: Jake Požar.

Camp 12, Crestmont, N. C. (24-26-3)

ŽENITNA PONUDBA.

Želim se seznaniti s slovenskim dekletom v starosti od 18 do 22 let. Katero vesel, naj mi piše in priloži svojo sliko.

Louis Barlenic, Box 426, La Salle, Ill.

Rad bi izvedel za naslov svojega prijatelja JOSIPA BOŽIČ iz Dvora, fara Sv. Duha pri Krškem. Pred dvema letoma sva bila skupaj na Iselinu, Pa. Prosim cenjene rojake, če kdo ve za njegov naslov, da ga mi naznani, ali naj se pa sam javi. — Tony Tomazin, Box 98, Wenden, W. Va. (22-24-3)

Iščem svojega prijatelja ANTONA BRNC. Pred dvema letoma se je nahajal v Arrow, Pa., in zdaj pa ne vem, kje je. Prosim cenjene rojake, če kdo ve za njegov naslov, da ga mi naznani, ali naj se pa sam oglasi. — Joe Celin, Box 25, Widen, W. Va. (22-24-3)

Želim izvedeti za svojega prijatelja ANTONA MIKLAJČ, doma iz Velikih Vodenic pri Kostanjevici na Dolenjskem. Doimovan, da je v Clevelandu, Ohio, ali okolici. Ako kdo rojake ve za njegov naslov, prosim, da mi ga naznani, ali pa naj se sam javi na naslov: Fr. Furrer, 1026 Main St., La Salle, Ill. (23-26-3)

POZOR ROJAKI

Mednarodna zdravila so čisto nova, kakor tudi vsa druga zdravila. Od tega zdravila zdravijo vsi bolniki, ki imajo bolečine v mišicah, vnetje, otekanje in bolečina. Zdravilo je v vseh državah znano in ga vsi poznajo. Kdo bi ne hotel zdraviti svojega bolnika ali sebe? Zdravilo je v vseh državah znano in ga vsi poznajo. Kdo bi ne hotel zdraviti svojega bolnika ali sebe?

JAKOB WAHOLD

6702 Bonna Ave., Cleveland, Ohio.

Dr. LORENZ,

Jas sem edini hrvaški govorci Specialist možgih bolezni v Pittsburghu, Pa.

Uradne ure: dnevno od 9. do 6. ure večer. V popoldne od 2. do 5. ure. Neodloži od 10. do 2. popoldne. Specializirani možgani.

Hrhtobol

nastane navadno vsled nereda v obistih in zahteva takošnjo zdravniško pozornost.

ALI STE SLABI?

Ako se čutite slabe, ako gubite na teži, ako nimate dobrega telesa in ako je vaš prebavni sistem iz reda, tedaj rabite Severa's Balsam of Life (Severov Živiljski Balsam). On odpravi zaprtje in utrdi ves sistem. Cena 75 centov. V lekarnah.

Severa's

Kidney and Liver Remedy

(SEVEROVO ZDRAVILO ZA OBISTI IN JETRA).

Vžvajate to zdravilo, da odpravite nerednosti. Priporoča se tudi pri vnetju obisti in mehurja, pri tiščanju ali odtoku motne scaline, pri bolestem puščanju vode, proti oteklim nogam, vodenici in kislem žolodcu. Cena 50c in \$1.00.

Hrhtobol je izginil.

Mr. X. Milauskas, 11 Highland Ave., Newton Upper Falls, Mass., nam piše: "Prišel sem na Hrhtobol in valed bolehn na strani, in ko sem šel v Vašem zdravilo, sem začel rabiti Severovo Zdravilo za čisti in jetra, in kmalu sem popolnoma okrevaj."

SEVEROVA ZDRAVILA

so napredaj povsod v lekarnah. Zahtevajte samo Severova. Zavrinite ponaredbe. Ako ne morete dobiti, kar zahtevate, naročite naravnost od

W. F. SEVERA CO., CEDAR RAPIDS, IOWA

POPOTNIKI.

Vsem onim, ki ste namenjeni potovati v Cleveland, posebno ako imate družino, bo potrebno nabaviti pohištvo in kuhinjsko opremo ako se hočete nastaniti v naši naselbini. Zato ob tej priliki priporočam svoje velike prodajalne, kjer dobite vse kar le potrebujete. Pri meni imate vedno poteno in zanesljivo blago.

Ako dospete v Cleveland na postajo in se ne veste kam obrniti, pokličite na telefon Princeton 1381 ali pa Rosedale 1881 in jas bom poslal en avtomobil po vas. Ako pa vzamete pocestno karo se peljite v St. Clair karo do 62. ceste in na vogalu St. Clair Ave. je naslov:

A. GRDINA,

6127 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Pri meni se vedno dobi letni koledar za 20c. poštlnih smark.

Velika zaloga vina in žganja.

Rdeče vino v sodih 75c. galon
v galonah pa po \$1.00 "
Belo vino v sodih \$1.00 "
v galonah pa po \$1.25 "
Sod za 50 galon je zastoj; sod za 28 galon se mora plačati.
Drožnik 4 galone za \$11.00
Brinjevec 12 steklenice za \$12.00
Brinjevec 4 galone (sodček) za \$16.00

MARJIA GRILL,

5308 St. Clair Ave., N. E., Cleveland, Ohio.

Frank Petkovšek

Javni notar (Notary Public)

718-720 MARKET STREET
WAUKESHA, ILL.

PRODAJA fina vina, izvrstne smotke, patentirana zdravila.
PRODAJA vožne listke vseh prekomorskih žrt.
POŠILJA denar v stari kraj zanesljivo in pošteno.
UPRAVLJA vse v notarski posej spadžjo dela.

Slovenska Društva

po vseh Zjedinjenih državah imajo za geslo, da kadar treba naročiti

DOBRE IN POCENI

društvene tiskovine, se vselej obrnejo na slovensko unijsko tiskarno

"Clevelandska Amerika"

Mi izdelujemo vse društvene, trgovske in privatne tiskovine. Naša tiskarna je najbolj moderna opremljena izmed vseh slovenskih tiskarn v Ameriki. Pišite za cene vsake tiskovine nam, predno se obrnete kam drugam. Pri nas dobite lepše, cenejše in boljše tiskovine.

CLEVELANDSKA AMERIKA

PRVA SLOVENSKA UNIJSKA TISKARNA

6119 ST. CLAIR AVE.

CLEVELAND, O.